

Plenum

Onsdag 16.1.2019 kl. 14.00—16.24

3. Debattinitiativ om bekämpning av klimatförändringen

Debattinitiativ DI 8/2018 rd

Debatt

Talman Paula Risikko: Ärende 3 på dagordningen är en aktuell debatt som förs samtidigt om bekämpning av klimatförändringen och om den globala vågen av utdöende arter. Ärende 3 och 4 debatteras alltså i det här skedet samtidigt.

De första anförandena i den aktuella debatten får vara 5 minuter långa, och hålls av de första undertecknarna av debattinitiativen som ligger som grund för debatten, det vill säga Krista Mikkonen och Tytti Tuppurainen. Statsrådets 5 minuter långa anförande hålls av bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen. Därefter ger jag enligt eget övervägande ordet för repliker som får vara 1 eller 2 minuter långa. Ledamöterna kan anmäla sig för replikerna genom att trycka på knapp V.

För debatten reserveras högst en och en halv timme.

Debatt

14.03 **Krista Mikkonen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime perjantaina Eduskuntatalon portaat täyttyivät nuorista. He vaativat ilmastonmuutoksen pysäyttämistä nyt. Kun heiltä kysyttiin, miksi ette ole koulussa, he vastasivat: ”Jos te päättäjät ette ota ilmastonmuutosta vakavasti, meillä ei ole tulevaisuutta, jota varten käydä koulua.” Me olemme vastuussa näiden nuorten tulevaisuudesta.

Kansainvälisen ilmastopaneelin tuoma tieteen viesti on selvä. Maapallon keskilämpötilan nousu on pysäytettävä 1,5 asteeseen. Se vaatii ennennäkemättömän laajoja toimia ja nopeasti. Me suomalaiset aiheutamme paljon enemmän ilmastopäästöjä asukasta kohti kuin valtaosa maailman tai edes Euroopan unionin asukkaista. Jos kaikki eläisivät kuten me, tarvittaisiin neljä maapalloa. Jokainen ymmärtää, että näin ei voi jatkua. Meillä on vastuu toimia.

Suomen nykyiset ilmastotoimet eivät riitä 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseen. Meidän päättäjien on pystyttävä muuttamaan yhteiskuntamme rakenteet sellaisiksi, että elämämme on hiilineutraalia jo vuonna 2030. Sen jälkeen ilmakehästä on poistettava hiiltä enemmän kuin sinne päästämme. Vuoteen 2030 on vain kolme vaalikautta. Jo seuraavan eduskunnan on pystyttävä merkittäviin päätöksiin. Se ratkaisee sen, pääsemmekö tavoitteeseen.

On ajateltava isommin: Sen sijaan, että mietimme, miten edistää ilmastotoimia nykyisen talousraamin sisällä, meidän on käännettävä ajattelumme toisinpäin: ilmastopolitiikan tulee asettaa raamit taloudelle. Tarvitsemme ekologisen verouudistuksen. Ilmastoystävällisen vaihtoehdon tulee aina olla se helpompi ja halvempi. Päästöistä pitää maksaa. Tähän

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

mennessä tehdyt verouudistukset ovat olleet näpertelyä. Seuraavan uudistuksen on oltava miljardiluokkaa.

On ajateltava uudemmin: Monet ratkaisut ovat jo olemassa. Niiden käyttöönottamiseksi tarvitaan kannusteita, tukea, normeja, kieltoja ja taloudellista ohjausta. Energiataloutemme ja liikkumisemme on muutettava päästöttömäksi. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Ruokailusta ja asumisesta on tehtävä vähähiilisempää. Kulutusta on vähennettävä. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Paula Risikko: Pieni hetki. — Nyt täällä on aivan liian paljon meteliä. Keskiytään kuuntelemaan ajankohtaiskeskustelun aloituspuheenvuoroja, kiitos.

Kiitos, puhemies. — Metsiemme ja maaperämme pitää sitoa ja varastoida hiiltä ilmakehästä nykyistä enemmän. Kaikista hankkeista ja päätöksistä on tehtävä ilmastovaikutusten arviointi. On ajateltava luovemmin: tutkimus- ja kehittämistyöhön on panostettava uusien teknologisten ratkaisujen saamiseksi. Kaikki tämä on tehtävä reilulla tavalla, niin etteivät köyhimmät ihmiset joudu ilmastomuutoksen torjunnan maksajiksi — eivät Suomessa eivätkä maailmalla.

Arvoisa puhemies! Kahdeksan eduskuntapuoluetta on sitoutunut pysäyttämään ilmaston lämpenemisen 1,5 asteeseen. Mutta sitoumukset eivät riitä, jos ne eivät muutu teoiksi. Meidän on pystyttävä tekemään päätöksiä myös silloin, kun ne ovat vaikeita. Ilmastomuutoksen torjunta on monella tapaa kohtalonkysymys. Jo 2 asteen lämpeneminen johtaisi merkittävästi useammin helleaaltoihin, kuivuuteen ja tuhotulviin. Ruoantuotanto ja vedensaanti vaarantuisivat aiheuttaen epävakautta, konflikteja ja muuttoliikettä.

Ilmastomuutoksen torjunta ei ole ilmaista, mutta monin verroin kalliimmaksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti tulee, jos hidastelemme. Itse asiassa me maksamme jo nyt siitä, että emme tee tarpeeksi paljon tarpeeksi nopeasti. Suomalaisetkin viljelijät tietävät, mitä tarkoittaa, kun sään ääri-ilmiöt yleistyvät: yksi kesä on liian sateinen, toisena vaivaa kuivuus. Ilmastomuutoksessa on kyse ihmiskunnan ja koko planeetan elinmahdollisuuksista, aivan samoin kuin luonnon monimuotoisuuden hupenemisesta. Nämä kaksi kulkevat käsi kädessä. Ilmastomuutos muuttaa elinympäristöjä ja heikentää monimuotoisuutta. Se taas vaikeuttaa sopeutumista muuttuvaan ilmastoon. Molemmista on pidettävä huolta.

Arvoisa puhemies! Kunnianhimoinen ilmastopolitiikka on välttämättömyys. Kyse ei ole poliittisesta taistelusta, ei maineesta tai suosiosta vaan yhteisestä kamppailusta elinkelpoisen planeetan puolesta. Jos emme siinä onnistu, olemme kaikki häviäjiä.

Kokemus on osoittanut, että ympäristöpolitiikka tarvitsee edelläkävijöitä, ja edelläkävijät ovat lopulta hyötynneet siitä, että tekevät asiat ympäristön kannalta kestävämmiin. Ympäristöosaamisesta voi tulla yhä vahvempi vientituotteemme. Siksikin Suomen paikka on ilmastopolitiikan eturintamassa.

Toivoa on, mutta se on sidottu tekoihin. Tehdään kevään vaaleista ilmastovaalit. Suomalaiset ansaitsevat kuulla, mihin ilmastotekoihin puolueet ovat sitoutuneita. Meidän on otettava nuorten viesti tosissamme. Tarvitsemme ilmastotekoja nyt. Vain siten nuorillamme on tulevaisuus.

14.09 Tytti Tuppurainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maapallon eläinten, kasvien ja muiden eliöiden lajirikkauden häviäminen aiheuttaa huolta ja surua. Lajien häviäminen on huolestuttanut tiedeyhteisöä vuosikymmenten ajan. Luontoon

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

kuuluva lajien syntymisen ja häviämisen tasapaino on järkkynyt. Lajeja häviää vauhdilla, joka vertautuu maapallon historian suuriin sukupuuttoaaltoihin, jotka ovat tapahtuneet satoja tai kymmeniä miljoonia vuosia sitten. Maailman luonnonsäätiön mukaan seuratuista 4 000 eläinlajista yli puolet on hävinnyt vajaan puolessa vuosisadassa. Selkärangkaisista eläinlajeista häviää vuosittain 2 prosenttia, ja muidenkin lajien kohdalla kehitys on kestämaton. Yhteensä 130 maasta kootun kansainvälisen luontopaneeli IPBESin arviointiraportin mukaan jopa yli 40 prosenttia luonnon monimuotoisuudesta on vaarassa hävitä vuoteen 2050 mennessä.

Arvoisa puhemies! Lajirikkauden säilyttäminen on välttämätöntä. Lajien vuorovaikutus muodostaa monimutkaisia ekosysteemejä. Yksittäinen laji voi olla merkittävä toisten lajien ravintona, toisten lajien kantaa säätelevänä tai muulla tavoin tasapainoa ylläpitävänä. Luonnon monimuotoisuuden häviäminen kaventaa väistämättä ihmiskunnan elinmahdollisuuksia. Esimerkki tästä on pölyttävien hyönteisten kantojen romahdus. Pölytystä edellyttävien ravintokasvien tuotanto uhkaa käydä ylivoimaiseksi. Mikään ihmisen teknologia ei korvaa työtä, jota hyönteiset tekevät. Lajien häviäminen heikentää edellytyksiä sekä hillitää ilmastonmuutosta että sopeutua siihen. Lajirikkaassa ympäristössä on enemmän biomassaa sitomassa ilmakehän hiilidioksidia, ja sellaisesta löytyy varmemmin lajeja, jotka selviävät ilmaston lämpenemisestä tai sademäärien muutoksesta.

Uhkaavan sukupuuttoaalton syyt ovat ilmeiset: se johtuu ihmisen toiminnasta. Ihmisen toiminnan seurauksena ilmasto muuttuu nopeammin kuin lajien kyky sopeutua muutokseen, ja ihmisten siirtämät vieraslajit ja haitalliset vieraslajit valtaavat alaa alkuperäislajeilta. Lisäksi sekä maa- että merialueista suurin osa on jo suoraan ihmisten hyödyntämiä kalastusalueita, hakkuu-, laidun- tai viljelymaita tai rakennettua ympäristöä.

Arvoisa puhemies! Yhdistyneitten kansakuntien biodiversiteettisopimus, jonka tavoitteeksi asetettiin monimuotoisuuden säilyttäminen, hyväksyttiin vuonna 1992 Rio de Janeirossa. Sopimus ei ole pysäyttänyt uhkaavaa kehitystä, mutta silti osa sen tavoitteista on toteutumassa. Viime vuonna julkaistussa YK:n raportissa voitiin kirjata huomattavaa edistystä. Maailman merialueista 7 prosenttia ja maa-alueista 15 prosenttia on saatu suojelun piiriin. Luonnon monimuotoisuuden pelastamiseksi tarvitaan toimia globaalisti ja lähellä.

Suomen on tänä vuonna alkavan EU-puheenjohtajuuden myötä otettava YK:n biodiversiteettisopimuksen toimeenpano ja jatkotoimet asialistalle. EU:n tulee saada Yhdysvaltain ja Brasilian nykyiset johtajat, Trump ja Bolsonaro, luopumaan toimista, jotka uhkaavat näiden suurten maiden suojeluohjelmia.

Täällä Suomessa, puhemies, esitän kolme käytännön toimenpidettä: Maaseudun ja maatalouden kansallista tukea on suunnattava karjan laiduntamiseen puustoisilla hakamailla, joiden häviäminen on vakava ongelma Suomen luonnon monimuotoisuudelle. Tämä lisää lajirikkautta. Metso-ohjelman riittävä rahoitus ja jatko on turvattava. Edesmenneen ekologian huippututkijamme, akateemikko Ilkka Hanskin ohjeita tulisi soveltaa kaupunkiympäristön kaavoituksessa ja rakentamisessa lajien monimuotoisuutta säilyttäen.

Arvoisa puhemies! Meillä on kaunis ja rikas maapallo. Kauneinta siinä ovat sen maaperässä ja sen vesistöissä elävät olennot. Lajien häviäminen tekee maapallosta ankeamman ja köyhemmän. Monen ympäristöongelman kohdalla olemme onnistuneet löytämään parannuskeinoja kansallisesti ja jopa globaalisti. Suomen sisävesistöt ja Euroopan joet ovat puhdistuneet, yläilmakehän otsonikerros on palautumassa. Lajien hävitessä paluuta ei enää ole. Kun jokin kasvi- tai eläinlaji katoaa, ei sitä enää saada takaisin — ei millään keinolla, ei koskaan.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

Ärade fru talman! Vi är medvetna om att biodiversiteten är hotad. Det finns också medel att lösa problemet. Vi måste skydda naturens mångfald och dämpa klimatförändringen. Det finns goda skäl till oro, men ingen orsak att känna hopplöshet.

Olemme tietoisia biodiversiteetin häviämisestä. Olemme tietoisia myös ratkaisuista. Meidän on suojeltava luonnon monimuotoisuutta ja hillittävä ilmastonmuutosta. On syytä huoleen, muttei mitään syytä epätoivoon.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Seuraavaksi ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä, 5 minuuttia.

14.14 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitän keskustelualoitteen tekijöitä, allekirjoittajia, siitä, että meillä on mahdollisuus eduskunnassa keskittyä näihin suuriin kysymyksiin: ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden hupenemiseen. Samalla olen iloinen voidessani kertoa ensin niistä toimituksista, mitä hallitus on jo tehnyt. Mutta totta kai tehtävää riittää paljon eteenkinpäin.

Tällä vaalikaudella hallitus on ajanut kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa kuin mitä ikinä aikaisemmin Suomessa on tehty: tuontiöljyn puolitus vuoteen 2030, hiilineutraaliustavoite vuodelle 2045. Ja nämä eivät ole pelkästään tavoitteita, vaan ne ovat kohta viimeistä piirtoa myöten toivottavasti myös eduskunnan hyväksymiä lakiesityksiä — siis konkretiaa, niitä kaivattuja tekoja, joita tarvitaan. Puurakentamista on edistetty, se on hiiltä varastoi- vaa toimintaa.

EU-politiikassa olemme reivanneet Suomen sellaisesta peesailijasta edelläkävijäksi, rohkeaksi ilmastopolitiikan edelläkävijäksi. [Timo Harakka: No jopas!] Ajoimme viisi- vuotisiin rahoituskehyksiin läpileikkaavaa roolia ilmastorahoitukselle. Olemme olleet kannustamassa EU-jäsenmaita kunnianhimoisempiin päätöksiin kuin mitä komissio on esittänyt. Olimme vaatimassa komissiolta pitkän aikavälin nollapäästöihin tähtäävää ilmas- tosuunnitelmaa ennen Katowicen kokousta — sen saimme. Olemme olleet kannustamassa esimerkiksi autonvalmistajia tuottamaan vähäpäästöisiä autoja kuluttajille enemmän kuin mihin muut ovat pystyneet.

Onneksi tuolla Katowicessä saavutimme Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanoon tähtäävän sääntökirjan. Seuraavaksi kansainvälisesti on vuorossa annettujen ilmastolupa- usten tarkennuksen ja päivityksen paikka. Sen vuoro on tänä vuonna ja ensi vuonna — tähän Suomi valmistautuu. Pääministeri Sipilä kutsui eduskuntapuolueet koolle IPCC-rapor- tin julkistamisen jälkeen. Sain itse kunnian yhdessä muitten puolueitten edustajien kanssa valmistella yhteistä puolueitten kantaa, missä reivataan erityisesti Suomen tavoitteita suh- teessa EU-politiikkaan mutta myös monia kansallisesti merkittäviä ilmastopolitiikan kul- makiviä. Suomi tavoittelee, että EU pääsisi 55 prosentin päästövähennyksiin vuonna 2030. Olemme tässä Ruotsin ja Hollannin kanssa samassa rintamassa. Vaadimme sitä, että EU saavuttaa hiilineutraaliuden ennen vuotta 2050, Suomi on itse siihen valmis. Päästökaup- paa markkinaehtoisena, kustannustehokkaana ohjauskeinona on kehitettävä, vahvistetta- va, laajennettava. Tälle on laaja suomalaisten puolueitten tuki — hyvä niin. Päästökaupan kautta tuo kuorma ilmastopolitiikan toimista jakautuu kaikkiin jäsenmaihiin samalla voi- malla ja painolla. Myös kansallisia toimia linjasimme yhdessä. Niitten pohjalta on tule- vienkin hallitusten hyvä toimia ja totta kai vaalikeskusteluissa tarkentaa toimenpiteitä.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

Arvoisa puhemies! Luonnon monimuotoisuus on yhtä lailla suuri tulevaisuudenkysymys ihmiskunnan kannalta, vaikka se on saanut paljon vähemmän huomiota osakseen kuin ilmastonmuutos — kiitos, että myös se nostetaan esille nyt samalla kertaa. Huolimatta siitä, että kansainvälisesti ja Suomessa on sitouduttu monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämiseen, emme ole siinä onnistuneet. Tästä kertovat muun muassa kansainvälisen luontopaneelin IPBESin tuoreet arviot ja Suomessa asiantuntijoiden julkaisema luontotyypin uhanalaisuusarvio.

Synkkyden keskellä on myös valopilkkuja:

Saimaanorppa on suomalaisen luonnonsuojelun symboli. Sen talvikannan kooksi oli asetettu 400 yksilöä vuonna 2025. Olemme saavuttaneet tuon, kiitos määrätietoisen suojelutyön. Kalastusrajoitukset, verkkorajoitukset, apukinosten kolaaminen — tänä talvena edes niitä ei tarvita, kun Saimaalla lunta sataa. Olemme saavuttaneet monta vuotta etuajassa tuon tavoitteen.

Metso-ohjelman rahoituksen tasoa kirpeitten leikkausten jälkeen on kohotettu, ja jos tällä tasolla mennään eteenpäin, Metson tavoitteet saavutetaan.

Soidensuojeluohjelma on toteutettu. Sitä on toteutettu valtion mailla 30 000 hehtaarin osalta ja Metso-ohjelman kautta 5 000—6 000 hehtaaria. Luontolahjani satavuotiaalle Suomelle toi 8 000 hehtaaria uutta suojelualuetta, satavuotiaalle Suomelle perustettiin upea kansallispuisto Hossa ja niinpäin pois.

Teemme toimia, mutta nämä eivät vielä ole riittäneet. Haluan nostaa tähän myös sen, että meidän täytyy kehittää uusia toimia, kuten ekologiset kompensatiot, pitää kaupunkien kaavoituksessa huoli siitä, mihin edustaja Tuppurainen viittasi, että viheralueita ja puistoja ja lähimetsiä on oltava riittävästi myös luonnon monimuotoisuuden kannalta, ei pelkästään ihmisen viihtyisyyden kannalta.

Arvoisa puhemies! Meille kaikille riittää kovasti tehtävää eteenkinpäin, mutta olen iloinen niistä saavutuksista, mitä hallitus on tällä kaudella saanut aikaan. Se antaa hyvän pohjan edistyä niin ilmastonmuutoksen torjunnassa kuin monimuotoisuuden suojelussa.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään 1 minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin, jotka voi varata V-painikkeella. Ja otetaan ensin puheenvuorojen käyttäjät. — Edustaja Mikkonen, olkaa hyvä.

14.20 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin ilmastonmuutoksen torjuminen ja monimuotoisuudesta huolehtiminen ovat yhteisiä haasteitamme. Ministeri Tiilikainen luetteli, mitä tämä hallitus on tehnyt. Ne ovat hyviä tekoja, mutta me tiedämme, että tarvitsemme enemmän. Meidän kaikkien pitää pystyä parempaan. Vain siten me voimme varmistaa sen, että tämä planeettamme on elinkelpoinen myös tulevaisuudessa — ei vain meidän nuortemme vuoksi, ei vain meidän lapsiemme vuoksi, vaan meidän kaikkien vuoksi, siksi, että uhkat ovat niin suuria ja me tiedämme, että kun tietty raja ylittyy, niin vauhti kiihtyy niin monimuotoisuuden hupenemisessa kuin ilmaston lämpenemisessä. Sen takia, jos odotamme liian kauan, emme pysty palaamaan ja korjaamaan enää.

14.21 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin hyvä, että eduskunta käy nämä keskustelut yhdessä, koska aivan kuten ministeri sanoi, luonnon monimuotoisuuden katoaminen on jäänyt aivan liian vähälle huomiolle ottaen

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

huomioon, miten merkittävästä, koko meidän yhteistä tulevaisuuttamme uhkaavasta, varjostavasta ongelmasta on kysymys. Nämä tekijät ovat keskenään dynaamisessa vuorovaikutuksessa, ilmastonmuutos ja biodiversiteetin häviäminen, ja tekoja tarvitaan molemmissa. Haluan nyt korostaa erityisesti luonnon monimuotoisuutta, koska se antaa meille myös puskuria sopeutua ilmastonmuutokseen, kun luonnolla on kyky joustaa ja dynaamisesti muuttua, ja se on erittäin tärkeää.

Puhemies! Haluan muistuttaa siitä, että soidensuojeluohjelmaan pitää saada jatkoa myös tulevalla vaalikaudella, Metso-ohjelmaan pitää saada jatkoa myös tulevalla vaalikaudella. Nämä ovat pitkäkestoisia asioita, ja meidän eduskunnassa täytyy kyllä löytää yhteinen näkemys siitä, miten nämä jatkossa rahoitetaan ja miten näitä rajallisia voimavaroja sijoitetaan. Kysymys on tästä planeetasta ja sen tulevaisuudesta.

14.22 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä hallitus on pannut toimeen niitä asioita, joita edellisen hallituksen ja eduskunnan valmistelema ja säätämä ilmastolaki on edellyttänyt, mutta me kaikki olemme koko ajan tienneet, että se ei vielä riitä ilmastonmuutoksen hillintään 2 asteen, saati 1,5 asteen, tuntumaan.

On erinomaista, että kahdeksan puoluetta pääsi yhteisymmärrykseen ilmastotoimien tiukentamisesta. Se mahdollistaa sen, joskaan ei vielä takaa sitä, että kannamme todella sen korren kekoon, mikä Suomelle kuuluu, ilmastonmuutoksen hillintään 1,5 asteen tuntumaan.

On muistettava, että ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden hupeneminen liittyvät yhteen ja niistä toisen paheneminen vaikeuttaa myös toisen ratkaisemista. Siksi meidän on päästöttömän energian ja liikenteen saavuttamisen ohella myöskin esimerkiksi metsien käsittelyssä [Puhemies koputtaa] otettava käyttöön menetelmiä, joilla samalla kasvatamme hiilinieluja ja huolehdimme monimuotoisuudesta.

14.23 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunnan resepti on lopulta aika yksinkertainen. Päästöt on saatava alas, nielu on saatava ylös ja rahavirratt on saatava tukemaan ekologista jälleenrakentamista, pois fossiilisista kohti ilmaston kannalta kestävää talousjärjestelmää.

Mitkään päästövähennykset eivät riitä, ellemmä samaan aikaan vahvista meidän nieluamme, eli Suomen metsäpolitiikan pitää vahvistaa nieluja eikä pienentää niitä. Meillä onneksi on valtavat metsävarannot, joten meillä on mahdollisuuksia tähän. Iso potentiaali nielujen vahvistamiseen meillä on myös maataloudessa: myös pelto- ja viljelysmaasta on mahdollista tehdä päästölähteen sijaan hiilinielu. Metsät ja maanomistajat ovat siis aivan avainasemassa, ja oikealla tuella ja oikeilla poliittisilla päätöksillä he voivat nousta ilmastosankareiksi.

Arvoisa puhemies! Viime perjantaina eduskunnan eteen kokoontui iso joukko nuoria pyytämään ja vaatimaan meitä pelastamaan ilmasto. Se oli taas muistutus siitä, että tulevaisuudessa meidän tulee arvioimaan sen mukaan, miten me onnistuimme ilmastonmuutoksen hillinnässä.

14.24 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eurostatin mukaan Suomi oli EU:n eniten ilmastopäästöjä vähentänyt maa vuonna 2017. Suomen nettopäästöt ovat vähentyneet yli puolella vuodesta 1990, kun EU:n keskimääräinen vähenemä on ollut vain 26 prosenttia. Meidän energiaverotustamme ei saa kiristää, se heikentää mei-

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

dän kilpailukykyämme. Esimerkiksi teknologiateollisuuden osuus Suomen viennistä on yli puolet. Se työllistää yli 300 000 ihmistä ja tekee yli 5 miljardin euron investoinnit vuosittain Suomeen. Me emme siis saa heikentää meidän kilpailukykyämme ja siirtää meidän työpaikkojamme enemmän saastuttaviin maihin. Se on ekoteko, kun pidetään työpaikat Suomessa ja annetaan meidän teollisuudellemme mahdollisuus työllistää ja tehdä työtä.

14.25 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ministeri Tiilikainen puhui päästökaupasta, ja se on yksi tehokas markkinaehtoinen tapa auttaa meidät tilanteeseen, jossa päästöt vähenevät. Päästökauppa on kuitenkin aika suppea väline tällä hetkellä. Kaliforniassa ja Quebecissä sitä on laajennettu kattamaan huomattavasti isompi osa päästöistä. Päästökauppa on myöskin sikäli ongelmallinen, että me tiedämme ehkä vuoteen 2030 asti, miten sen kanssa käy, mutta sen jälkeen emme, ja se tarkoittaa, että investointien suhteen on suurta epävarmuutta. Me tiedämme, mikä on meidän globaali jäljellä oleva hiilibudjettimme, se on noin 500 gigatonnia. Voi olettaa, että Euroopan osuus tästä on ehkä noin 50. Jos päästökauppa perustuisi tähän ja jos päästökauppaa laajennetaan kaikkiin sektoreihin, niin saataisiin sekä ennustettavuutta että myöskin polku, joka oikeasti veisi Euroopan osalta tähän 1,5 asteen tavoitteeseen. Kysyn ministeri Tiilikaiselta: olisiko tässä sopiva keskustelunavaus Suomen EU-puheenjohtajakaudelle — päästökaupan uusiminen niin, että se perustuisi jäljellä olevaan hiilibudjettiin ja laajenisi huomattavasti?

14.26 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Noin vuosi sitten 15 000 nobelistia ja biotiedemiestä antoi maapallolle toisen varoituksen. Ensimmäinen varoitus annettiin 25 vuotta sitten. Kymmenentuhannet kasvi-, eläin- ja hyönteislajit ovat kuolemassa maapallolla sukupuuttoon. Jos koko maailmassa kulutettaisiin yhtä paljon kuin me suomalaiset, me tarvitsisimme kaksi ja puoli maapalloa — ei tämä yksi riittäisi, me olemme niin kovia luonnonvarojen kuluttajia ja saastuttajia. Eli meidän on esitettävä vakava kysymys nyt myöskin itsellemme: mitä me aiomme tehdä? Metsät ovat meillä avainasemassa. Ei meillä pidä puhua pelkästään metsien määrästä, puun määrästä, vaan myöskin puun laadusta. Meillä on noin 3 prosenttia Etelä-Suomen metsistä niin sanottuja vanhoja metsiä, jotka ylläpitävät biodiversiteettiä eli luonnon monimuotoisuutta. Nyt on jo käynyt ilmi, että me emme pysty noudattamaan Nagoyan sopimuksen sitoumuksia, joissa Suomi on mukana monipuolisuuden edistämiseksi. Tämä on vakava asia. Meidän on pohdittava, mitä me teemme [Puhemies koputtaa] vanhojen metsien suojelemiseksi ja myöskin vuoden 2025 jälkeen. Virtavedet ovat toinen asia. Myöskin niitä pitää suojella, [Puhemies: Aika!] ihan toisella tavalla kuin tähän asti.

14.28 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeää, että puhumme täällä sekä monimuotoisuudesta että ilmastonmuutoksesta, niin kuin näissä hyvissä keskustelunavauksissa on tullutkin ilmi. Niin kuin on sanottu, monimuotoisuuden häviäminen on itse asiassa ehkä jopa suurempi uhka ihmisten maapallolla ololle kuin ilmastonmuutos.

Sanoisin kuitenkin, että metsänomistajat ja viljelijät jo ovat hiilensidonnan ja ilmastonmuutoksen sankareita, eivät vain tulevia sankareita. Nimenomaan suomalaisten metsänomistajien avulla metsien kasvu on vuodesta 1970 kasvanut 50 prosenttia tähän päivään mennessä.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

Kansainvälinen vaikuttaminen on ilmastonmuutoksen torjunnassa äärimmäisen oleellinen osa, ja kiitän ministeri Tiilikaista erittäin hyvästä työstä tähän mennessä. Siinä muun muassa lämmityksen lisääminen päästökauppaan on äärimmäisen tärkeä keino, ja kysynkin: Missä tämän suhteen mennään? Voidaanko EU:ssa kohta nähdä se päivä, kun lämmitys on lisätty päästökaupan piiriin?

14.29 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmaston lämpenemistä aiheuttavista kasvihuonekaasupäästöistä noin 80 prosenttia on peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta mukaan lukien liikenne. Joukko suomalaisia tutkijoita ehdotti jokin aika sitten, että kaikki bensiini- ja dieselkäyttöiset autot kiellettäisiin kahdeksan vuoden sisällä. Ehdotukseen sisältyy polttomoottoriautojen maahantuontikielto vuodesta 2025 alkaen ja täydellinen myyntikielto vuodesta 2027. Alan toimijat pitävät ehdotusta täysin epärealistisena. Ilmastokeskustelusta on muodostunut asemasota fossiilisten polttoaineiden ja liikenteen sähköistämisen välillä. Sitä mukaa kuin teknologia kehittyy, sähköautojen lisäksi myös biokaasuautot ja hybridautoot saavat isomman markkinaosuuden Suomen henkilöautomarkkinoilla. Tulevaisuudessa käyttövoima voi perustua biokaasun lisäksi myös hybriditeknologiaan tai uusiutuvaan dieselpolttoaineeseen. Kysyn ministeriltä: eikö ole vielä liian aikaista haudata dieselmootorit?

14.30 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilöautoliikenne on keskusteluttanut viime kuukausina liittyen ilmastonmuutokseen, liittyen myös liikenne- ja viestintäministeriön laatimaan ilmastoraporttiin. Siinähan kiteytettynä esitettiin, että autoilun maksuja korotettaisiin ja polttomoottoriautot kiellettäisiin ihan lähivuosina. Kysymys on ilmastonmuutoksessakin usein siitä, kuka maksaa ja kuka hyötyy. Jonkinlainen rahan uusjako on tässä kysymyksessä menossa, ja siinä pitää olla hyvin tarkka, koska jos mennään väärällä tavalla, niin silloin maksaja on nykyinen haja-asutusalueella tai pienemmissä kaupungissa asuva, polttomoottoriautoa käyttävä suomalainen ja voittaja, ainakin punavihreiden mallissa, olisi kantakaupungissa suuressa kaupungissa asuva henkilö, jolla on ilmainen joukkoliikenne ja joka ei sitä polttomoottoriautoa käytä, oli se sitten kiellettyä tai ei. Eli pitää olla hyvin tarkka — vaikka ilmasto tärkeä on ja toimia pitää tehdä — kuka hyötyy, kuka maksaa, kuka on voittaja, kuka häviää. Ilmastohysteriaa ei tarvita, vaan faktatietoihin perustuvaa politiikkaa. Sitä toivon meiltä kaikilta ja linjauksia tästä, miten tämä rahan uusjako oikein menee.

14.31 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman ilmastofoorumi ja WWF ovat arvioineet, että villieläinten määrä on vähentynyt 60 prosenttia viimeisen 50 vuoden aikana. Myös vieraslajien aiheuttama uhka on Suomessa yhä enemmän selviö. Suomessa vajaasta 400 luontotyyppistä noin puolet on arvioitu uhanalaisiksi. Tilanne ei ole suinkaan parantunut, vaan se on huonontunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tiedämme hyvin, niin kuin tässäkin keskustelussa on tullut esille, että ilmastonmuutos vielä jouduttaa tätä lajien katoa. Niinpä onkin selvää, että seuraavan eduskuntakauden aikana on tehtävä todellisia muutoksia siihen, miten kykenemme torjumaan ilmastonmuutosta ja olemaan mukana siinä työssä, että maailman lämpötila ei nouse yli 1,5 asteen. Olemme jo tässä keskustelussa huomanneet, että meilläkin on täällä hyvin erilainen lähestymistapa asioihin — tarvitsemme siis tällaisen [Puhemies koputtaa] puolueita yhdistävän pyöreän

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

pöydän keskustelun, jossa luomme strategian, jolla sitten saamme nämä tavoitteet [Puhemies koputtaa] toteutettua.

14.33 **Paavo Väyrynen tl** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ilmastopoliittinen keskustelu tuo mieleen uskonnolliset herätysliikkeet, joissa myöhäisheränneet todistavat kaikkein kiihvaimmin. Globaali tietoisuus ympäristöongelmista ja ilmastomuutoksen uhasta tuli esille jo 70-luvun alussa Tukholman ympäristökonferenssin aikoihin, jolloin Rooman Klubi julkaisi raporttinsa Kasvun rajat. Me, jotka silloin perehdyimme tähän asiaan, olemme toteuttaneet kestävä kehityksen politiikkaa omalta osaltamme. Tämä viimeaikainen ilmastokeskustelu on todella ollut tällaista kilpalaulantaa, kuka voimakkaampia toimenpiteitä vaatii. Täytyy muistaa, että Suomen osuus ilmastomuutoksen synnyttämisessä on häviävän pieni ja myös meidän mahdollisuutemme vaikuttaa globaaliin ilmastomuutokseen on häviävän pieni. Tarvitaan suhteellisuudentajua, hyvät ystävät.

14.34 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskityn luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuteen, joissa on todellakin iso globaali uhka, joka on läsnä myös Suomessa. Ministerin fantastisuutta hehkuttava puhe hallituksen politiikasta ei vastaa sitä rehellistä totuuskuvaa, mitä tutkijat ovat esittäneet. Suomessa lähes puolet luontotyypeistä on uhanalaisia ja erityisesti soiden ja vanhojen metsien tila on hyvin haastava. Lajeja kuolee sukupuuttoon Suomessa jatkuvasti.

Viime hallituskauden lopulla tynkähallitus ministeri Grahn-Laasosen johdolla ajoi alas monta vuotta valmistellun soidensuojeluohjelman, ja tämä hallitus ei ole lakisääteistä soidensuojeluohjelmaa aloittanut tai jatkanut. Soidensuojelutavoitteesta on toteutunut vain noin kolmasosa. Eli kun tavoitteena oli suojella 100 000 hehtaaria, nyt on suojeltu valtionmaita reilut 30 000 hehtaaria laskentatavasta riippuen. Miten ministeri rehellisesti näkee, miten Suomi voi toteuttaa Nagoyan tavoitteet suojella suoluontoaan niin, että soidensuojelutavoitteet toteutuvat ja samalla torjutaan myös ilmastomuutosta?

14.35 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja ilmaston lämpeneminen ovat ihmiskunnan tulevaisuuden kaikkein suurimpia kysymyksiä. Tästä on eduskuntapuolueiden välillä erittäin laaja yhdenmielisyys, ja myös minä kiitän siitä yhteisestä työstä, joka viime vuoden lopussa tehtiin. Nämä linjaukset, mitä saatiin aikaiseksi, ovat oikeansuuntaisia, mutta ne eivät ole riittäviä. Me olemme sitoutuneet 1,5 asteen tavoitteeseen, ja nyt näiden konkreettisten tekojen pitää myös olla linjassa meidän ison tavoitteemme kanssa.

SDP:lle on tärkeää, että kun tehdään ilmastotoimia, ne tehdään sosiaalisesti mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Linjan pitää olla selvä. Se on 1,5 asteen linja, niin että ilmasto ei tämän enempää lämpene, mutta sitten nämä toimet pitää tehdä sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, niin että ne eivät lisää tuloeroja, hyvinvointieroja ihmisten välillä. Tämä on meidän selvä linjamme.

Tartun vielä siihen, mitä edustaja Salolainen täällä sanoi metsistä, että ei vain metsien määrä vaan myös metsien laatu on se kysymys, mistä pitää puhua, ja tästä olen aivan samaa mieltä. Esimerkiksi Metsähallituksen tulostavoitteita pitäisi kohtuullistaa sillä tavalla, että luontoarvoiltaan arvokkaat metsät voidaan säilyttää. Tarttuuko hallitus tähän esitykseen?

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

14.36 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen osuus maailman kokonaispäästöistä on todellakin vain 0,14 prosenttia, ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston professorin Esa Vakkilaisen mukaan Suomi on yksi kourallisesta määrästä maita, jotka ovat oikeasti jo vähentäneet päästöjään. Eli Suomi on jo ylittänyt oman osuutensa ja toimii mainiona esimerkkinä, ottaen vielä huomioon sen, että Suomessa on EU:n kylmin ilmasto ja välimatkat pisimmät.

Todellakin kun kuuntelee tätä muiden puolueiden ilmastoretoriikkaa, niin tässä on nyt menossa eräänlainen kilpailu siitä, kuka esittää kaikkein kunnianhimoisimpia vaatimuksia ilman, että kiinnostaa laskea, mitä se maksaa tavalliselle veronmaksajalle, omakotitaloasujalle, autoilijalle — vai onko se niin ihanan kallista, ettei sille kannata edes hintalappua laskea? Suomalaisten rahat menevät lähinnä asumiseen ja autoiluun, muuhun ei enää rahaa jääkään.

14.37 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutoksen hillinnässä on kyse hiilidioksidin kokonaismäärästä ilmakehässä. Siihen vaikuttavat sekä päästöt, niin kuin täällä on tullut ilmi, että toisaalta se, kuinka paljon pystymme hiiltä poistamaan ilmakehästä, eli hiilinielut. Meidän on siis saatava päästöt alas ja hiilinielut ylös. Mikäli me onnistumme tässä, niin meillä on mahdollisuus globaalisti päästä tähän 1,5 asteen tavoitteeseen, johon me haluamme päästä — lähes kaikki eduskuntapuolueet ovat siihen yhdessä sitoutuneet.

Mutta samaan aikaan kun puhutaan ilmastonmuutoksen hillinnästä, pitää puhua myös eriarvoisuudesta. Me tarvitsemme kestäväen verouudistuksen, joka huolehtii siitä, että ilmastopolitiikan maksajiksi eivät joudu pieni- ja keskituloiset. Erilaiset ympäristöverot ovat monesti luonteeltaan tuloeroja kasvattavia, ja näiden vaikutukset tulee sitten huomioida muussa verotuksessa tai muussa yhteiskuntapolitiikassa, jotta ilmastonmuutoksen vastainen taistelu, johon meistä lähes kaikki ovat sitoutuneet, on samalla myös politiikkaa, joka on oikeudenmukaista.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa kolme vastauspuheenvuoroa, sen jälkeen ministereitten vastauksia ja sitten jatketaan debattia. Nämä kolme henkilöä ovat edustajat Maijala, Talvitie ja Tuomioja.

14.39 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastoasiat ovat meille kaikille tärkeä asia. Tänään voin olla todella ylpeä siitä, että olen maaseudun ihminen, sillä viimeisen 50 vuoden aikana ovat Suomen maaseudun ihmiset tehneet töitä tosissaan metsän eteen niin, että metsien kasvu on kaksinkertaistunut. Eli vaikka hiilensidonnasta ei puhuttu silloin vielä mitään, eikä ilmastonmuutoksesta, niin töihin on alettu tosissaan. Tuloksia on saatu todella paljon aikaiseksi. Kiitos siitä kaikille, jotka ovat tehneet töitä Suomen metsien eteen ja tämän kasvun eteen, todella iso kiitos.

Mutta nyt sitten eletään seuraavaa vaihetta. Nyt olisi tärkeää se, että me saisimme lisätyä vielä metsien kasvua, uusia metsäalueita. Olisi tärkeää, että me saamme myöskin tutkimukseen rahaa niin, että me voisimme energia-asioita kehittää, että me voisimme Suomen luonnonvaroja ja luontoa kokonaisuudessaan kehittää todella paljon eteenpäin. Ministeriltä kysynkin: mitä toimenpiteitä ollaan tekemässä, että me saamme energiapuolta maaseudulta entistä enemmän ja meidän metsiemme kasvua entisestään lisättyä?

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

14.40 **Mari-Leena Talvitie kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että käymme tätä keskustelua nimenomaan yhdessä. Ja minkä takia ympäristöstä pitää pitää huolta? Se ei ole lahja meidän menneiltä sukupolviltaamme, vaan se on lainaa tulevilta. Se on ainakin itselläni ollut 20 vuotta politiikan yksi kivijalka.

Me voimme tietenkin täällä salissa tehdä lainsäädäntötyötä. Tärkeää on luoda sellainen ympäristö, että niin verotuksen kuin kannusteiden osalta saamme kansalaiset toimimaan, saamme paikalliset tahot ja yritykset toimimaan mutta myöskin valtiot Euroopan laajuisesti sekä globaalisti.

Mitä eduskunta voi tehdä lainsäädäntötyön lisäksi? Meillä oli tänään eduskunnan kestävä kehityksen työryhmän infotilaisuus, jonka puhemieskin oli avaamassa, ja tämän peruskorjauksen aikana, minkä eduskunta on tehnyt, täällä on tehty niin lämmitykseen, valaistukseen kuin ilmastointiin paljon asioita, jotka myöskin omalta osaltaan kantavat korren kekoon. Tulemme myöskin arvioimaan tulevan kuukauden, kahden aikana tässä kestävä kehityksen työryhmässä, onko aihetta tehdä esimerkiksi joitain lentokompensaatiomaksuja [Puhemies koputtaa] ja voisiko eduskunta uuden strategian osalta ottaa EMAS-johtamisjärjestelmän käyttöön.

14.41 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Charles Darwin julkaisi 1859 teoksensa Lajien synty, hän kuvasi siinä prosessia, joka oli vaatinut satoja miljoonia vuosia. Jos joku pääsee kirjoittamaan teoksen Lajien kuolema, niin hän kuvaa siinä vain satojen vuosien kehitystä. Sillä tavoin on ihminen vaikuttanut tähän ympäristöönsä, että luonnon kiertokulussa tapahtuva lajien synty ja kuolema ovat tuhatker- taistuneet aikaisempaan nähden nimenomaan katoamisen osalta.

Voi ajatella, että se kapitalisti, joka hakkauttaa sademetsiä ja perustaa pihvitalan, tekee voittoa ja nostaa kansantuloa hetkellisesti, mutta hän köyhdyttää koko ihmiskuntaa ja hän silloin myöskin tuhoaa meidän tulevan elämämme laatua ja ehkä ylipäätensä elämän edellytyksiä. Siksi tähän luonnon monimuotoisuuden katoamiseen on kiinnitetty aivan liian vähän huomiota. On hyvä, että ilmastonmuutoksesta puhumme, mutta nämä kaksi asiaa kuuluvat yhteen, ja me tiedämme, mitä ilmastonmuutos voi tuoda tullessaan, mutta meillä ei ole vielä minkäänlaista käsitystä [Puhemies koputtaa] seurauksista, joita tämä luonnon monimuotoisuuden tuhoaminen tuo tullessaan.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministereiltä lyhyet vastaukset, ja sitten jatketaan. Ministerit Tiilikainen, Mykkänen, Berner, 2 minuuttia. Voi puhua paikaltakin.

14.43 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvistä kommentteista. Muutama huomio:

Tämä oikeudenmukaisuus ja eriarvoisuuden torjuminen — mitä erityisesti Arhinmäki ja Modig nostivat täällä esille, moni muukin — on tavattoman tärkeää. Nimittäin kyllähän tiede kertoo, kuinka paljon päästöjä täytyy vähentää, tiede kertoo, minkälaisia keinoja ja teknologioita meillä on käytettävissä, tiede kertoo, minkälaista talousohjausta voidaan käyttää, mutta poliitikkojen tehtävä on tehdä toimia, jotka ovat kansalaisten hyväksyttävissä. Se on meidän tehtävämme.

Konkreettisia, todellisia toimia täällä peräänkuulutettiin. En tiedä yhtään sen konkreettisempaa tai todellisempaa toimenpidettä kuin kivihiilikielto. Siitä on Suomessa puhuttu

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

noin vuodesta 95 lähtien. Nyt tämä hallitus sen esityksen toteutti. Se on eduskunnan käsissä, toivottavasti se säädetään.

Edustaja Lehto totesi, että Suomessa päästöt vähenivät eniten EU-maista. Se pitää onneksi paikkansa. Miksi näin? Suurin yksittäinen syy tähän oli uusiutuvien polttonesteitten käyttö liikenteessä, mikä on nopein keino vähentää liikenteen päästöjä. Se näkyy viime vuoden tilastoissa — edustaja Pekkarinen nyökkää, koska tietää, mistä puhutaan, koska on ollut sitä järjestelmää luomassa.

Biokaasu on verraton mahdollisuus, jossa moni hyöty yhdistyy: ensinnäkin uusiutuva energia, lannan tai muitten jätteitten järjestyksessä käsittely, jossa ravinteet saadaan jalostettua parempaan muotoon, hajautettu tuotanto, mahdollisuus uusiin tuloihin maaseudulla ja niin edelleen, plus se, että pystytään vielä ravinnekuormitusta pelloilta vähentämään. Tämä on yksi hyvä esimerkki niistä konkreettisista toimista, mitä toivottavasti jatkossa tehdään lisää.

Teollisuus huolehtii tästä myös, ja olen erittäin tyytyväinen siihen, että suomalainen elinkeinoelämä, muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton suulla, on sitoutunut tuohon 1,5 asteen tavoitteeseen. Se kertoo meidän teollisuuden vastuullisuudesta.

Edustaja Tuomioja teki mainion vertauksen täällä — jos sademetsiä hakataan ja sitten pihvikarjaa laidunnetaan, niin siitä on muuten kestävyys kaukana.

Tuo edustaja Tuppuraisen peräänkuuluttama metsälaitumella laiduntava suomalainen lihakarja: siitä taas kestävyys ja monimuotoisuus kiittävät. [Jukka Gustafsson: Tuli demareita keuhuttua oikein nimillä!]

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministeri Mykkänen, 2 minuuttia.

14.45 Sisäministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Voisi äkkiseltään ajatella, että onko ilmastonmuutoksella sisäministerin tekemisiin mitään vaikutusta, mutta itse asiassa nämä kysymykset ovat sisäministeriön tehtäväkentän ytimessä. Tämä sali voi aika harvoin vaikuttaa siihen, mitä on tapahtunut eilen tai toissa päivänä, aika vähän siihenkään, mitä tapahtuu tänä vuonna, mutta meillä on aika iso vastuu siitä — kun nyt on puhuttu lasten kokemista uhista — minkälainen maailma on 20 vuoden päästä, kun tämän päivän teinit lähestyvät keski-ikää. Sen maailman osalta ehkä suurin yksittäinen kysymys on se, kuinka monet miljoonat ihmiset joutuvat jättämään kotiseutunsa ilmastonmuutoksen, aavikoitumisen, merenpinnan nousun takia. Ja tietenkin on niin, että Suomen päästöt eivät tätä ratkaise, meidän hiilijalanjälki on 1 promille. Mutta meidän kädenjälki on ja voi olla myönteisesti monikymmenkertainen. Täällä on jo kehitetty ratkaisuja, joita viedään Kiinaan, Intiaan, sinne, missä päästöt ratkaistaan. Ja jos me otamme kunnianhimoisen asenteen — kuten näyttää, että uskallamme entistä enemmän ottaa — niin täällä kehitetään vielä enemmän ratkaisuja, joilla sitten maailmaa käännetään oikeaan suuntaan.

Tämän takia olen erittäin tyytyväinen eduskuntapuolueiden yhteisestä laajasti hyväksytystä linjauksesta. Siinä on mielestäni kaksi olennaista asiaa:

Ensinnäkin, Suomi loikkaa, kuten ministeri Tiilikainenkin viittasi, jarruttajasta edelläkävijän ja eteenpäinpuskijan joukkoon Euroopan unionissa, kun puhutaan päästötalkoiden kunnianhimoista. Sillä voi olla ratkaisevia vaikutuksia tulevissa neuvotteluissa. Me tarvitsemme EU:ssa 2030-päätökseen kunnianhimon nostoa meidän kaikkien lasten uhkien takia.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

Toiseksi, selvä linjaus siitä, että Suomessa sähkö ja lämpö tuotetaan päästöttömästi vuoteen 2040 mennessä, tarkoittaa selvää signaalia, miltä näyttää myöskin maakaasun ja turpeen tulevaisuus, ja investoinnit lähtevät kulkemaan siihen suuntaan. Kiitos siitä, että tämä linjaus on ollut mahdollista tehdä, ja keväällä tarvitsemme pitkäjänteisen päästöhinnointeluohjelman — kuka tahansa onkaan hallitusneuvotteluissa — niin että se jatkuu kuvaavasti eteenpäin, [Puhemies koputtaa] jolloin investoijat tietävät ja myöskin kansalaiset tietävät, että vuosi vuodelta tulee halvemmaksi valita se päästötön auto ja vastaavasti kannattaa sitä [Puhemies koputtaa] valintaa harkita. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Berner, 2 minuuttia.

14.48 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Pohjoismaihin vertailtaessa Suomen päästöt henkeä kohden olivat vuonna 2016 toiseksi suurimmat. Suomen päästöt per capita olivat Ruotsiin verrattuna tuplasti suuremmat. Liikenteen osuus Suomen päästöistä on noin 20 prosenttia ja taakanjakosektorin päästöistä noin 40 prosenttia. Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa sekä KAISUssa olemme yhdessä sopineet, että liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Olemme myöskin sopineet, että liikenne olisi hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä.

Tämä vaatisi monenlaisia toimenpiteitä. Jos on lukenut liikenne- ja viestintäministeriön raporttia eikä vain referoi sitä muiden välittämänä, niin siinä raportissa todetaan, että näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on erityisesti pidettävä huolta siitä, ettei synny eriarvoistavia toimenpiteitä ja että toimenpiteet voivat olla erilaisia kaupunkien ja maaseudun välillä. Samalla siinä todetaan myöskin, että tarvitaan laaja verotuksen uudistus, joka ei pelkästään kohdistu liikenteen verotukseen. Samalla todetaan myöskin, että Suomi on pitkien etäisyyksien maa ja me tarvitsemme ajoneuvoja ja varmasti myöskin dieselautoja jatkosakin.

Kysymys on myöskin siitä, että meidän energiantarve liikenteessä on niin suuri, että me emme pysty sitä pelkästään biopolttoaineilla tyydyttämään. Tämä tarkoittaa myöskin sitä, että me tarvitsemme muitakin ratkaisuja tämän rinnalla. Yksi mahdollisuus olisi myöskin pohtia sitä, että liikenteen osalta synnytetäisiin vapaaehtoinen kansallinen päästökaupparatkaisun tyyppinen kokonaisuus, joka mahdollistaisi myöskin sen, että meillä olisi mahdollisuus pidentää aikajanaamme myöskin niiden kansallisten ratkaisujen osalta, jotka ovat pidemmällä aikavälillä välttämättömiä.

14.50 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän sukupolvemme tosiaan arvioidaan sen perusteella, miten onnistumme ilmastonmuutoksen hillinnässä. Meistä riippuu, jääkö jälkeemme jotain muutakin tuleville sukupolville kuin vain mielenkiintoisia raunioita. Se ei tule olemaan helppoa, muutenhan se olisi jo tehty. Meiltä vaaditaan radikaaleja muutoksia kaikille yhteiskunnan sektoreille liikenteestä ruokavaliioon, metsänhoidosta asumiseen. Siihen verrattuna sotet ja kiky ja hävittäjähankinnat ovat halpoja, helppoja pikku nakkeja. Silti jotkut täällä kehtaavat huudella: Kuka maksaa? Mitä maksaa? Se maksaa paljon vähemmän sille omakotiasujalle, sille autoilijalle, sille kaupunkilaiselle kuin se, että emme tee kaikkea mahdollista heti, nyt.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

14.51 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maapallon jokainen laji on tärkeä. Jokaisella lajilla on oma tehtävänsä luonnon kiertokulussa. Ihminen on järkyttänyt tätä tasapainoa vakavasti valtaamalla pikkuhiljaa enemmän ja enemmän tilaa maapallolta jättäen muun luonnon aina vain ahtaammalle.

Sukupuuttoaaltoja on nähty maapallon historiassa aiemminkin, mutta tämä kuudes on siitä poikkeuksellinen, että se on yhden lajin, siis ihmisen, aiheuttama. Sukupuuttoaaltoa me emme voi enää perua, sillä laji voi kuolla sukupuuttoon vain kerran, mutta voimme pysäyttää lajin häviämisen. Se tarkoittaa, että on säästettävä ja palautettava lajien elinympäristöjä. On suitsittava rakentamisen ja ruoantuotannon maankäyttöä, salametsästystä, vesialueiden käyttöä, ylikalastusta ja niin edelleen. Meidän on pysäytettävä ilmaston lämpeneminen, jotta korallit säilyvät ja arktiset lajit voivat elää. Meidän on suojeltava elämää ylläpitävää lajien kirjoa.

14.52 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikan suuressa kuvassa olemme yhtä mieltä siitä, että mahdollisimman vähän päästöjä ja valtavasti toimia siihen, millä hiilinieluja voidaan kasvattaa. Mutta sitten kun mennään yksityiskohtiin, millä kykenemme korvaamaan esimerkiksi fossiiliset polttoaineet, niin kaikki ovat valmiita sanomaan, että töpselistä sitä sähköä tulee, mutta kun lähdetään keskustelemaan siitä, millä sitä sähköä sitten tuotetaan, niin sen jälkeen meillä onkin — ainakin tähän päivään asti — ollut hyvin erilaiset näkökulmat. Aina kun on esitetty jotain, niin ei käy, ei käy, ei käy. [Välihuutoja] Hyvin täpäriillä enemmistöillä täällä on saatu aikaan nykyinen tilanne. Tuleva tilanne tulee olemaan paljon, paljon haasteellisempi, ja sen tähden haastan kaikkia edustajia pohtimaan sitä, millä tulevaisuudessa sähköä tullaan tuottamaan.

14.53 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitteen tekijät sanoivat, että on kalliimpaa olla tekemättä mitään, ja edelleen, että jos emme onnistu, kaikki ovat häviäjiä — hyvin sanottu.

Tällä vaalikaudella ja aikaisemminkin tahti on ihan selvästi muuttunut. Henkinen kantaisä meidän puolella on Pertti Salolainen, joka on puhunut tästä 50-luvulta lähtien, aloitti yksin, ja nyt puhumme yhdessä. Viime vuosina on tehty Pariisin ilmastopuolustus, ilmastolaki, eduskuntapuolueiden yhteinen ilmastolinjaus. Kokoomus julkisti viime viikolla ympäristöohjelmansa, talousarviossa on kestävä kehityksen budjetointi, ja kivihiihkielto on ympäristövaliokunnassa juuri käsitelty lausuntona. Eilen puhuimme täällä purkavasta lisärakentamisesta, mikä liittyy tietysti energiatehokkaaseen rakentamiseen ja tiiviimpään yhdyskuntarakenteeseen. Hyviä asioita.

Suoluonnosta olen samaa mieltä. Meillä on ympäristöohjelmassa, että suoluontoa pitää suojata ja se täytyy saada eteenpäin.

Raideliikenteestä: Miten, ministerit, [Puhemies koputtaa] suhtaudutte? Saammeko hallitusohjelmaan vahvan linjauksen raideliikenteen kehittämisestä?

14.54 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Minäkin haluan kiittää kyllä ministeri Tiilikaista siitä, että on tehty hyvää työtä eri puolueiden yhteistyössä ja saatu aikaan jonkinlainen pohjapaperi, mistä me nyt lähdemme ponnistelemaan kohti parempia tuloksia. Uskon, että myöskin ne nuoret, jotka seisovat tuolla rapuilla, itse asiassa ovat siitä tyytyväisiä, koska heidän suurin huolensa on se, että me emme ole kartalla, että me emme ole oivaltaneet, että tässä ei ole kysymys mistään kilpailusta

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

vaan siitä, mikä on välttämätöntä, jotta maapallo voisi pelastua ja jotta heillä olisi tulevaisuus.

Förra veckans fredag demonstrerades det på riksdagens trappor, och de här ungdomarna var oroade för sin framtid och för vår framtid, och de klimatstrejkade för att de upplevde att politikerna inte tillräckligt diskuterar eller tar i beaktande klimatutmaningar eller miljöutmaningar över huvud taget. Deras krav var goda och helt realistiska. De talade om att främja miljövänlig energiproduktion, införa högre skatter på fossila bränslen och bilar. De talade om miljövänliga kriterier vid offentlig upphandling, obligatorisk klimatkompensation på flygresor, och de talade om att kraftigt reducera onödiga plastförpackningar och förbjuda matsvinn, så som man till exempel har gjort i Frankrike på restaurangerna. [Puhemies koputtaa]

Jag kommer ihåg att det när vi lagstiftade om katalysatorer i bilar fanns många som motsatte sig, men till slut var det helt enkelt bara de politiska målsättningarna som gjorde att tekniken kom och skapades [Puhemies koputtaa] för att göra lösningar. Så måste vi också handla nu.

14.56 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin Suomen on tehtävä oma osuutensa niin ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi kuin luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kun täällä on muisteltu, rohkenen muistella, että itse esitin 2006, että Suomen pitäisi asettaa tavoitteeksi olla öljyn käytöstä vapaa 2030. Muistan, että se aiheutti vähän ihmettelyä, että mitä ihmettä SDP:n puheenjohtaja puhuu. Tänään kaikki puhuvat tätä asiaa.

Mutta tämä tavoite on entistä vaativampi, koska tässä eivät riitä ne kunnianhimoiset toimet, mitä me teemme, eikä edes se, mitä Euroopan unioni tekee, jonka koko alueella tähän on kuitenkin herätty, vaan tähän pitää saada koko maailma mukaan. Yhdysvallat jättäytyi pois Pariisin ilmastopöytäkirjasta.

Mitä tekee meidän ulkopolitiikka? Täällä aitiiossa pitäisi ulkoministeri Soinin olla paikalla kertomassa, mitä hän tekee tämän asian hyväksi, [Eduskunnasta: Kyllä! Missä Soini on?] täällä pitäisi eurooppaministeri Terhon olla kertomassa, miten meidän Eurooppa-politiikan tärkeä asia on saada koko maailma tähän mukaan, ja täällä pitäisi kehitysministeri Virolaisen olla paikalla kertomassa, miten meidän kehitysministeriön politiikan painopiste on se, että me saamme kehitysmaat mukaan, ja miten meidän kehitysministeriön politiikka tukee tämän muutoksen aikaansaantia. [Mikko Savola: Onneksi keskusta kantaa vastuun!]

14.57 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on teemoiltaan varmaan tämän eduskuntakauden tärkein ja kauaskantoisin keskustelu. Tarvitaan ekologinen rakennemuutos. Sen ekologisen rakennemuutoksen on oltava samaan aikaan reilu ja oikeudenmukainen. Toisaalta pitää kysyä, mitä maksaa, jos ei tehdä mitään. Vuonna 2006 julkaistiin tuo kuuluisa Sternin raportti, jossa todettiin, että sitten kun taloudet luhistuvat ja elinkeinoelämän toiminnot painuvat alas, ollaan todellisten uhkien kanssa tekemisissä, myöskin meidän taloutemme osalta.

Kun meillä on Suomen EU-puheenjohtajuuskausi tämän vuoden lopulla, mielestäni on kaksi asiaa, jotka silloin pitää ottaa vahvasti esille: Toinen on toimivampi, laajempi päästökauppa, joka nostaa aidosti hiilitonni hintaa, niin että vaihtoehtoiset energiaratkaisut tu-

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

levat kannattaviksi. Toinen on parempi nielujen laskentajärjestelmä, sen kehittyminen niin, että Suomi voi aidosti hyötyä nieluista ja niiden kehittämisestä. Nielut voivat olla meidän tulevaisuuden tuotteemme.

Kotimaassa puurakentamisen käyttöä on edistettävä.

14.58 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta on aivan välttämätöntä, että hoidamme oman rootelimme hyvin, ja senhän me olemme tehneet. Suomen osuus kokonaispäästöistä on hieman yli promille, ja lasku jatkuu koko ajan, elikkä me menemme oikeaan suuntaan.

Puheet siitä, että meillä olisi metsissä joitakin ongelmia, ovat pelkkää populismia, koska jos ilmastonmuutoksen hoitoa ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia ruvetaan analyytisesti ajattelemaan, meillä on loistavat mahdollisuudet hoitaa ilmastonmuutospolitiikkaa järkevästi lisäämällä metsän kasvua, joka taas sitoo hiiltä yhä enemmän. Sitten toisaalta kun katsotaan, että ilmastonmuutos joka tapauksessa jonkun verran tulee, niin ihan aitojen oikeiden tutkimusten mukaan ainoa metsä, joka kestää sen ilmastonmuutoksen suuren rasituksen metsälle, on kasvava, hyvinvoiva metsä. Sitähän muun muassa Mekrijärvellä on tutkittu tutkimusasemalla ihan Suomen Akatemian rahoittamalla tutkimuksella. Elikkä tämä kannattaa muistaa, että jos metsät ovat kunnossa, niin ilmastonmuutoskin hoituu siinä sivussa.

14.59 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ja sukupuuতোalto ovat asioita, jotka tulevat muuttamaan kaiken. Täällä pidetyistä kauniista puheista huolimatta tehty politiikka on kuitenkin ollut hyvin erilaista. Tämä hallitus kohdisti heti kautensa alussa suhteessa suurimmat leikkauksensa ympäristöön. Luonnonsuojelurahoista leikattiin yli puolet eikä päästöhuutokauppatuloja enää ohjata ilmastotyöhön. Sen sijaan ympäristölle haitalliset tuet ovat saaneet olla kovin rauhassa. Teollisuudelle maksetaan uutta päästökauppakompensatiota, kaivosteollisuutta tuetaan alemmalla verotuksella, turpeen verotus on edelleen kevyempi kuin se oli tämän hallituksen aloittaessa, ja kyllä sitä autoilun verotusta on alennettu kymmenillä miljoonilla euroilla. Samaan aikaan hallitus ajaa määrätietoisesti metsähakkuiden kasvattamista, vaikka tutkijat ovat toistuvasti varoittaneet niitten ilmasto- ja ympäristöhaitallisuudesta. Tällä menolla Suomi ei tule pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden hupenemista tavoiteajassa emmekä me kannan vastuutamme 1,5 asteen ilmastotavoitteesta, ja se on se syy, minkä takia meidän kaikkien pitää tehdä paljon enemmän.

15.01 Harri Jaskari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin viime viikkoina, viime kuukausina on tehty yhteistyössä paljon, niin kuin tämä yhteinen kahdeksan puolueen raporttikin osoittaa, ja tämä on minusta hieno eteneminen. Minun mielestäni on kuitenkin erittäin tärkeätä, että koko ilmastonmuutoksen puolesta tehtävä työ perustuu tutkimuksiin ja tutkimustuloksiin. Nyt esimerkiksi erittäin iso kysymys on juuri Suomen metsät. On niin paljon viime päivinäkin keskusteltu, kuinka ne toimivat joko hiilinieluna tai eivät toimi, kasvavatko hiilinielut vai eivät. Olisi todella hyvä, että meillä olisi yhtenäinen käsitys ja me olisimme myös eurooppalaisella rintamalla yhtenäisesti siinä suhteessa, paljonko me voimme käyttää meidän metsiämme, paljonko tarvitaan myöskin monimuotoisuuden puolestapuhumiseksi metsiä, jotka ovat luonnontilassa, mutta nyt näyttää, että meillä ei ole yhtenäistä kunnollista käsitystä siitä, niin että me puhuisimme yhteen ää-

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

neen, ja se myöskin estää taloudellisia investointeja metsän hyötykäyttöön. Kysynkin ministeriltä: miten me löytäisimme sellaisen yhtenäisyyden tässä asiassa?

15.02 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ihan samaa mieltä kaikkien puhujien kanssa siitä, että me olemme saaneet vakavat varoitukset ympäristön saastumisen ja päästöjen vuoksi, mutta täällä on useissa puheenvuoroissa sivuttu sitä asiaa, että meidän pitäisi vähentää päästöjä reilussa kymmenessä vuodessa 45 prosenttia maailmanlaajuisesti. Suomen osuus on siitä alle promillen luokkaa, eli vaikka me laittaisimme tänään Suomen kiinni — en tarkoita sitä, että meidän ei tarvitse jatkaa tätä hyvää työtä — niin edelleen se tavoite on lähes saavuttamatta. Elikkä meidän pitäisi nyt ottaa ne keinot käyttöön, mitä me voimme ottaa, ja esimerkiksi EU:n puheenjohtajakaudella painostaa muita EU-maita tekemään oma osuutensa. Puola, Romania — heillä on valtavat päästöt meihin verrattuna, ja siitä huolimatta me otamme heidän taakkansa kannettavaksi.

Toinen, mikä vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristönsuojeluun, on ihmisten räjähdysmäinen kasvu muun muassa Afrikassa ja Intiassa — olen tästä usein täällä puhunut, mutten ole koskaan saanut vastausta siihen, keskusteleeko Suomi kansainvälisissä pöydissä tästä asiasta — koska mitä enemmän ihmisiä, sitä enemmän tilaa vaaditaan. Semmoista hokkuspokkuslaitetta ei tule olemaan, [Puhemies koputtaa] jolla se estetään, jos ihmisten määrä ei siellä vähene.

15.03 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin lyhyesti edustaja Heinäluomalle: ministeri Terho on Suomen kansallista etua edistämässä yhdessä tasavallan presidentin kanssa Kiinassa — näin lyhyesti sanottuna.

Tässä edustaja Kalli nosti esille tärkeän huomion, joka minusta paljastaa vihreiden asiantuntijatietoon perustuvuuden ja sen väitteen, että kaikki keinot pitää käyttää, ontoudun. Ideologisista syistä vihreät edelleen vastustavat ydinvoimaa, vaikka se on tutkitusti tehokkaimpia keinoja tuottaa maksimaalinen määrä energiaa mahdollisimman pienillä ympäristökustannuksilla. [Eva Biaudet'n välihuuto — Li Anderssonin välihuuto — Paavo Arhinmäki: Halpa ja nopea, Olkiluoto!] Tämän linjan todellinen perusta testataan tietysti siinä vaiheessa, kun ensin hallitusohjelmaan pitää kirjata mahdollinen ydinreaktoreiden korvaaminen. Silloin katsotaan, ovatko vihreät edelleen tällä kannalla.

Tässä myös nostettiin esille edustaja Kasvin suulla, että on erikoista, että perään sitä, mitkä ovat kustannukset, kenelle, kuka hyötyy, kuka ei. Teiltäkin edustaja Mikkonen sanoi sinänsä aivan oikein, että pienituloiset pitää ottaa tässä huomioon, niin että taakka ei ole vain heillä, mutta kyllä minä hieman pelkään pienituloisten suomalaisten puolesta, kun vihreät puhuvat [Puhemies koputtaa] Mikkosen suulla, että tämä on miljardiluokan verokysymys. Kenelle se verotaakka oikein menee?

Puhemies Paula Risikko: Arvoisat edustajat, täällä äsken joku ihmetteli sitä, kun annan edustaja Elolle toisen puheenvuoron. Ajankohtaiskeskustelussa kaikkien ryhmien pitää voida keskustella. Jos ryhmästä on edustajana vain yksi henkilö, niin pitää antaa myöskin hänelle puheenvuoro, joten pyydän teitä nyt huomioimaan tällaisen asian.

15.05 Eero Reijonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä keskustelu vaatisi hieman realistisempaa otetta ja oikeudenmukaisuutta. Me kaikki tiedämme, että tässäkin salissa on viime aikoina paljon keskusteltu siitä, kestävätkö Suomen metsät

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

hakkuita enempi vai vähempi. Minusta suomalaiselle metsänhoidolle pitäisi antaa ekomerkki. Täytyy muistaa, että viimeisten vuosikymmenten aikana Suomen metsien kasvu on vauhdittunut merkittävästi ja hiilidionta lisääntynyt, ja myöskin nykyisen hallituksen toimet ovat tätä tukeneet. On äärettömän tärkeää tämä muistaa. Minusta puun monipuolista lisäkäyttöä tulisi entisestään tehostaa, se on äärettömän tärkeää. Me voimme puusta tehdä paljon enempi kuin tänä päivänä. Yksi puukerrostalo sitoo hiiltä saman verran kuin 700 henkilöautoa vuodessa päästää hiilidioksidia — yksi puukerrostalo. Tämä on konkreettinen esimerkki, ja minusta tämä voisi olla esimerkki siitä, että puurakentamista [Puhemies koputtaa] pitäisi entisestään lisätä.

15.06 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luonnonvarojen liiallinen käyttö ja ilmastonmuutos ovat myöskin osasyynä konflikteihin ja pakolaiskriiseihin, elikkä ilmastonmuutoksen torjunta on ihan oleellinen osa turvallisuuspolitiikkaa. Globaalien ongelmien ratkaisuun tarvitaan totta kai kaikkien valtioiden ponnisteluja ja yhteistyötä, ja Suomella on varmasti oma osuutensa tehtävänä. Suomella on myöskin mahdollisuus olla monessa asiassa edelläkävijä, muun muassa erilaisten teknologisten ratkaisujen kehittämisessä. Siksi onkin tärkeää, että tämän hallituksen tekemät leikkaukset innovaatio- ja tutkimusrahoitukseen on lopetettava. Me voimme olla myöskin viemässä metsäosaamista muualle Eurooppaan ja toisaalta olla viemässä yhdessä muitten EU-maiden kanssa yhteisiä metsitysprojekteja muun muassa Afrikkaan. Energiaomavaraisuutta on lisättävä parantamalla tuotannon, liikenteen ja asumisen energiatehokkuutta, ja meidän on tosiaankin ensisijaisesti päästävä irti fossiilista polttoaineista.

15.07 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämänhetkisen tiedon varassa irtikytkentä ei näytä todennäköiseltä. Se tarkoittaa, että talouskasvu ja miinus päästöt eivät ole mahdollisia samanaikaisesti vaan meidän on valittava. Jos me valitsemme talouskasvun, se tarkoittaa, että melkoisen suuri osa pallosta käy elinkelvottomaksi, yhteiskuntien ruokatuotanto romahtaa. Ja jos taas me valitsemme riittävät ilmastotoimet lämpenemisen pysäyttämiseen, se tarkoittaa nolla- tai miinus kasvua kaikkine niine seurauksineen, jotka me hyvin tiedämme. Viime päivinä on toivottu, että asioista puhuttaisiin niiden oikeilla nimillä, joten sanotaanpa se nyt sitten: kapitalismi nykymuodossaan ei ole yhteensopiva elinkelpoisen planeetan kanssa. [Eduskunnasta: Kommunismiko on?] Miten ministeri aikoo tähän vastata?

15.08 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Klimatet och den globala uppvärmningen är faktiskt en av vår tids största utmaningar för mänskligheten, och jag har stor förståelse för alla de ungdomar som stod på trappan här utanför riksdagshuset senaste vecka.

Arvoisa puhemies! Liikenteen päästöt muodostavat noin viidenneksen Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja noin 40 prosenttia taakanjakosektorin päästöistä. Kotimaan kaikista liikenteen päästöistä noin 90 prosenttia syntyy tieliikenteessä. Liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentäminen on siis aivan keskeistä, kun puhumme nyt ilmastonmuutoksesta ja siitä, mitä meidän Suomessa pitää tehdä.

RKP:ssä me ajattelemme, ja olemme myös ehdottaneet, että täyssähkö-, vety- ja kaasuautoille pitäisi antaa hankintatuki, joka kohdistuisi niin yksityishenkilöille kuin yri-

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

tyksillekin. Uusista myydyistä autoistahan noin viidennes on työsuhdeautoja, ja niiden vaihtuvuus on nopeaa. Sen takia olisi kannatettavaa, että tähän panostettaisiin. Mikä on hallituksen ajatus tästä, ja miten aiotte edetä tässä asiassa?

15.09 Pilvi Torsti sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos molempien keskustelualoitteiden tekijöille.

Nostaisin koulutuksen tähän keskusteluun. Lähilukioyhdistyksen puheenjohtaja Jukka O. Mattila otti hiljattain meihin, muutamaan sivistysvaliokunnan jäsenen, yhteyttä ja nosti esiin tärkeän asian, nimittäin ilmastonmuutoksen ja laajemmin nimenomaan myös luonnon monimuotoisuuden mukanaolon systemaattisesti meidän opetussuunnitelmissamme. Hän korosti, kuinka me tarvitsisimme sitovia ratkaisuja niin tutkintotavoitteisiin kuin opetussuunnitelmiin peruskouluissa, lukioissa, ammatillisessa koulutuksessa ja myös opettajankoulutuksessa. Tämä voi kuulostaa itsestäänselvältä, mutta luotan tässä kokeneeseen opettajaan, jonka hätähuudosta oli kysymys. Hän nimittäin oli sitä mieltä, että monetkaan opettajat eivät ole siinä määrin heränneet siihen todellisuuteen, johon meidän pitää meidän nuoria valmistaa, jos aiomme tämän hiilineutraaliuden tavoitteen 2035 saavuttaa ja tehdä ne kaikki suuret rakenteelliset muutokset, mitä tarvitsemme verotuksessa, metsäpolitiikassa ja muilla politiikkalohkoilla tässä maassa tulevina vuosina. Toivoisinkin hallitukselta, että otatte tämän heti esiin, jotta päästään käymään läpi opetussuunnitelmia jo ensi lukuvuotta ajatellen. — Kiitos.

15.10 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Lähden tästä hiilensidonnasta ja puuston kasvusta liikkeelle, sillä hiilensidonta on huipussaan niissä metsissä, jotka ovat hyvin hoidettuja, jotka ovat kasvatusmetsiä. Eli siis toisin sanoen oikeaan aikaan tehdyt hoitotoimenpiteet lisäävät hiilensidontaa ja metsän kasvua. Vanhat metsät toimivat taas hyvin monimuotoisina. Kaikkia pitää huomioida.

Metsien kasvu Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla on tosi hyvässä vaiheessa, etenee hienosti, ja metsät tuovat tällä hetkellä Suomeen eniten vientituloja. Jatkossa sitten toivotavasti kestopuovot tai vaikka puupohjaiset vaatteet ja kuidut tuovat lisätuloja.

Suomen pinta-alasta kolmasosa on suota ja kolmasosa on suometsää, jonka hoidossa täytyy olla hyvin huolellinen, jotta se toimii hiilinieluna. Nyt kysynkin, voisiko jatkossa metsänomistajille tai peltojen omistajille maksaa siitä hiilensidonnasta.

15.11 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisen, meistä jokaisen siis, hiilijalanjälki on yli 10 tonnia vuosittain, jokaisen suomalaisen. Vaikkapa intialaisen hiilijalanjälki on vajaa 2 tonnia vuosittain. On siis suuri merkitys sillä, mistä päin maapalloa otetaan noin 5,5 miljoonan ihmisen joukkoja. Puhutaan siitä, mikä merkitys tuon ihmisjoukon päästöillä on globaalisti.

Arvoisa puhemies! Päivän tärkein uutinen tämän päivän sanomalehdissä ja medioissa on saanut vähänlaisesti palstatilaa. Esimerkiksi hullaantuminen täytetyistä huulista Helsingin Sanomien palstoilla sai koko aukeaman verran tilaa, mutta uutinen etelänapamantereen jäätiköiden sulamisesta mahtui vain sivun reunaan pienelle palstalle. Mielestäni tämä kertoo paljon siitä, kuinka meidän pitäisi muuttaa ajattelutapaamme sekä mediassa että päätöksenteossa. Jos vaikkapa Yhdysvaltain avaruushallinto Nasa huomaisi suuren asteroidin olevan törmäyskurssilla maan kanssa, tämä tieto olisi luultavasti ykkösuutinen koko maailmassa. Tuo mannerjäätiköiden sulaminen on vaikutukseltaan samaa luokkaa, mutta

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

emme me siitä tänään ole juuri keskustelleet, [Puhemies koputtaa] eikä se ole ollut mediankaan huulilla. Tässä on se vertauskuva, minkä pitää muuttua.

15.13 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet suunnitelmat ja tavoitteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja pysäyttämiseksi ovat hyviä, mutta esimerkiksi suunnitelmat uusien bensa- ja dieselautojen myynnin kieltämisestä vuoteen 2035 mennessä ja niiden korvaaminen esimerkiksi sähköautoilla herättävät epäilyä. Oma maakuntani, Pohjois-Pohjanmaa, on pitkien etäisyyksien maakunta. Sähköautojen latauspisteitä on harvassa, ja käy kyllä mielessä, onko kovin kannattavaa niitä edes tuoda pikku paikkakunnille. Kun huomioidaan sähköauton kaikkalainen valmistaminen, kestää lähes kymmenen vuotta, että voidaan puhua ympäristöystävällisestä autoilusta.

Kansalaispalaute puhuu etanolin käytön puolesta myös uudemmissa autoissa. Etanolin tankkauspisteitä lisäämällä voitaisiin käyttää vanhemmat autot loppuun saakka. Kysyisinkin vastuuministeriltä: voitaisiinko kohdentaa resursseja siihen, että saataisiin ratkaistua etanolin käytön asettamat haasteet esimerkiksi auton kunnolle?

15.14 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n kansalaisilla on oikeus odottaa unionilta turvaa rajat ylittäviä uhkia vastaan. Joko vastaamme niihin vastuullisella yhteistyöllä tai jätämme ne suosiolla populistien polttoaineeksi. Ilmastonmuutosta on torjuttava useilla keinoilla, joista yksi on verotus. Meillä on jo EU:n laajuinen päästökauppa, jota on tehostettava ja laajennettava koskemaan myös liikennettä, myös lentoliikennettä. Tuotannon verotus tarvitsee rinnalleen kulutuksen verotuksen, hiilidioksidiveron, jonka täytyy myös olla vähintään Euroopan unionin laajuinen, koska joka ikinen yksittäinen maa käyttää kilpailukykyä verukkeena toimettomuudelle, kuten tässäkin salissa on jo kuultu.

Sipilän hallitus on suhtautunut nihkeästi Euroopan unionin omiin varoihin, jotka vaativat vastuullista kansainvälistä yhteistyötä. Voisiko Suomi edistää puheenjohtajakaudellaan yhteistä hiilidioksidiveroa ja laajentaa päästökauppaa uutena toivona ja uutena olemassaolon oikeutuksena Euroopan unionille? Meidän lapsemme eivät toivo meiltä perinnöksi 400:aa tv-kanavaa, [Puhemies koputtaa] eivät 4 000 gigan laajakaistaa [Puhemies koputtaa] vaan vain 4 — he tahtovat vain neljä vuodenaikaa.

15.15 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutos, joka tekee monia alueita elinkelvottomaksi, on mielestäni yhdessä väestönkasvun kanssa yksi suurimpia maailmanrauhaa uhkaavia tekijöitä, sillä tämä yhdistelmä pistää ihmisvirtoja liikkeelle. Me olemme jo nyt nähneet, kuinka ne virrat sitten heiluttelevat poliittisia järjestelmiä eri puolilla maailmaa.

Mutta, arvoisa puhemies, minusta tässä ilmastokeskustelussa pitäisi olla realismi mukana, niin kuin se nyt alkaa ollakin. Me emme voi esimerkiksi metsienhoitoa ja metsäteollisuutta lavastaa syylliseksi. Ne ovat 50 vuotta pelastaneet maailmaa. Ja kysymys kuuluu, miksi ne eivät voi jatkaa tätä samaa työtä, sillä puuston määrä, hiilivarastojen määrä, on noussut yli 70 prosenttia 50 vuodessa. Ja jos me oikeasti olemme huolissamme liikenteen päästöistä, niin silloin meidän pitää puhua uusiutuvasta autokannasta, olivatpa ne käyttövoimat mitä tahansa, ja puuttua autoveroon, joka lisää koko ajan tuontia tänne.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

15.16 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä on otettu erittäin hyviä näkökulmia esiin. Ainakin se täytyy sanoa positiivisena asiana, että Suomessa, kuten koko länsimaailmassa, tästä luonnon kunnioituksesta on tullut trendikäs valinta niin yksityisille kuin yrityksille. Siinä näen kyllä potentiaalia. Ongelma on silti suuressa määrin juuri se, kun roudataan kaikki vain ulkomailta ja pidetään yllä ökyelintasoja, haalitaan nurkat täyteen Kiina-krääsää maasta, joka saastuttaa eniten. Tämä on suuressa kuvassa aivan kesämätön ongelma.

Asia, mikä pitäisi aina huomioida tässä ilmastonmuutoskeskustelussa, on väestönkasvu, sillä se on erittäin oleellinen osa päästöjen kasvua. [Satu Hassi: Kannatatteko kehitysapua?] Väestönkasvu on siinä mielessä ilmastonmuutosta oleellisempi globaali uhka, että liikakansoitusta voi olla vaikeampi ratkaista teknologisesti kuin ilmastonmuutosta. Se on minusta surullista, että hirveän usein ihmiset, jotka toittovat ilmastonmuutoksesta, puhuvat myös Suomen syntyvyyden vähenemisestä ja tahtovat kasvattaa Suomen väkilukua tänne tehtävin keinotekoisin väestönsiirroin.

15.17 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On naurettavaa, että hallitus, joka on leikannut pienituloisilta, lisännyt suurituloisten veroetuja ja alentanut progressiivista ansiotuloverotusta, nyt on huolissaan siitä, että nimenomaan ilmastopolitiikka heikentää pienituloisten asemaa ja kasvattaa eriarvoisuutta. Eihän ilmastopolitiikka ole mikään muusta politiikasta erillään oleva osa, vaan vastaus kysymykseen siitä, kuka maksaa, riippuu siitä, minkälaiseen talous- ja veropolitiikkaan vallassa olevat puolueet ovat sitoutuneet. Minusta on ymmärrettävää, että iso joukko suomalaisia nyt pelkää, että ilmastonmuutos tuo mukanaan tilanteen, jossa tasaverot nousevat ja ihmisten taloudellinen asema heikkenee. Siksi vasemmistoliiton mielestä ilmastopolitiikan johtavana periaatteena pitää olla ilmasto-oikeudenmukaisuus, niin että suuryritysten ympäristölle haitallisia tukia karsitaan, ja mikäli muutoksia tehdään ympäristöverotukseen, niin ne kompensoidaan pienituloisille vero- ja tulonsiirtopolitiikan kautta samanaikaisesti, kun kiristetään suurituloisten verotusta. Kyllä tätäkin yhteiskunnallista ongelmaa on mahdollista ratkaista sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

15.19 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäristön, ilmaston ja luonnon hyvinvointi on kaiken muun hyvinvoinnin ehto ja edellytys. Ihmiskunta on ottanut pikavipin rakentaessaan hyvinvointia fossiilitalouden varaan ja käyttäessään luonnonvaroja piittaamatta huomisesta. Tuo pikavippi on köyhdyttänyt meidät kaikki, ja tuo lainan todellinen vuosikorko ja vaikutukset ovat meidän kaikkien nähtävissä.

Tässä keskustelussa on tärkeää muistaa, että ilmastonmuutos, ympäristömuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen kytkeytyvät kaikki samaan ilmiöön. Ja koska ilmastonmuutos muuttaa kaiken, meidän on väistämättä muutettava kaikkea tapaamme tuottaa, kuluttaa ja liikkua. Tähän työhön tarvitaan verotusta, lainsäädäntöä sekä sopimuksia, joilla päästään kohti hiilineutraalisuutta sekä varmistetaan ilmasto-oikeudenmukaisuus, kuten muun muassa edustaja Anderssonkin toi esiin.

Kaikkien puolueiden on kerrottava, miten he konkreettisesti sitoutuvat leikkaamaan päästöt alas ja nostamaan hiilinielut ylös sekä turvaamaan luonnon monimuotoisuuden. Kansalaiset ovat sen ansainneet.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

15.20 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kivihiili on paras hiilensitoja, jos se jätetään kaivamatta, ja on myös ruskohiilen osuus. Nämä ovat aivan ekokatastrofeja juurikin Puolan ja Saksan alueella, eli kyllähän tässä EU-politiikassa meidän täytyy hyvin vahvasti viedä sitä sanomaa, että tähän täytyy tehdä muutosta.

Meillä on nyt eduskunnan käsissä juuri tämä kivihiilen käytön kieltolaki, ja toivon, että se menee täällä eduskunnassa lävitse myös perustuslakivaliokunnassa. Kyllä tästä ministeri on sitten mitalinsa, ilmastosankarin mitalin, ansainnut.

Meillä on noin 640 000 metsänomistajaa, ja Mikko Tirolan laskuopin mukaan jokainen metsälö hoitaa noin 130 ihmisen hiilipäästöt, eli tästä päästään varmaan noin 80 miljoonan ihmisen hiilipäästöjen nieluun. Nieluja kannattaa säilyttää, niitä kannattaa vahvistaa, mutta kyllä meidän tätä päästöpuoltakin tulee kehittää, eivät suomalaiset metsät voi kaikkea paskaa niellä, suomeksi sanottuna, mitä ilmasta tulee — anteeksi. [Naurua]

15.21 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen torjunta ja lajien moninaisuuden turvaaminen edellyttävät politiikkajohdonmukaisuutta. Poliitiikkajohdonmukaisuus tarkoittaa asioiden huomioimista kaikessa päätöksenteossa, lakiesitysten vaikuttavuusarvioinnissa ja myös talousarvion laadinnassa.

Nykyinen talousarviokäytäntö ei huomioi näitä asioita riittävästi. Osittain politiikkajohdonmukaisuuden puute johtuu siitä, että meillä ei ole kunnollisia mittareita käytössä. Bkt ei riittävästi huomioi esimerkiksi ympäristön saastumista. Kestävän kehityksen näkökulmasta bkt:n antamat signaalit voivat johtaa meidät jopa harhaan. Mitä kestävämpää taloudellinen kehitys on, sitä nopeammin bkt lyhyellä aikavälillä kasvaa, ja tähän edustaja Tuomiojakin viittasi.

Muun muassa EU, Yhdistyneet kansakunnat ja kansalaisjärjestöt ovat aktivoituneet hyvinvointia paremmin kuvaavien mittareiden kehittämisessä. Toivottavasti voisimme olla edelläkävijöitä ja EU-puheenjohtajuuskaudella nostaa esille hyvinvointitalouden ja nämä uudenlaiset hyvinvointimittarit, jotka huomioivat myöskin luonnon hyvinvoinnin ja kestävyiden.

15.22 **Veera Ruoho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhuttiin ilmastovaaleista. Ne ovat myös maahanmuuttovaalit. Tiedämme, kuinka ilmastonmuutos aiheuttaa ilmastopakolaisuutta. Ihmisten elinmahdollisuudet kapenevat, köyhyys ajaa pakolaisuuteen. [Li Andersson: Muut paitsi perussuomalaiset tietää!] Väestönkasvua hillitään kehitysyhteistyöllä. Suomi tekeekin erinomaista työtä seksuaaliterveyden saralla kehitysyhteistyössä.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen kuluttajan näkökulmasta Ranskan mellakat, keltaliivit, osoittivat, että ilmastonmuutosta ei taklata, elleivät yhteiskunnassa kaikki koe asiaa prioriteetiksi. Pienituloiset, työssäkäyväkään, ei kykene murehtimaan ilmastonmuutosta, kun kaikki energia menee seuraavasta viikosta ja kuukaudesta selviämiseen, riittävätkö rahat. Sen tähden meidän täytyykin tehdä sellaista politiikkaa, joka kannustaa myös pienituloiset elintärkeisiin talkoisiin ilmastomme pelastamiseksi. [Li Andersson: Kannattaako niiltä leikata sitten?]

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Savola. Lähdetään näistä henkilöistä, jotka eivät vielä ole saaneet puheenvuoroa mutta ovat täällä paikalla.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

15.23 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tehnyt paljon ilmastotekoja, ja erityisesti yritykset ovat tehneet paljon ilmastotekoja reaalisesi. On tullut biopohjaisia materiaaleja korvaamaan öljypohjaisia. Puurakentamista on edistetty, ja se on edistynyt. Bioenergiaa tuotetaan.

Itse asiassa suomalainen ruoantuotanto on vastaus ilmastonmuutoksen hillintään. Suomalainen nurmi sitoo hiiltä, meidän maamme soveltuvat nurmen viljelyyn. Sitä pystytään muodostamaan ihmisille lihan kautta ruoaksi. On suomalainen riista, monimuotoisuus, kaikki, mitä meillä metsissä on. Prosessien sivutuotteena pystytään myös tuottamaan bio-kaasua, joka on tärkeä energiamuoto.

Energiasta haluaisin kuitenkin muistuttaa sen, että on pään puskaan laittamista, jos energia tuodaan meille ulkoa. Meidän on muistettava huoltovarmuus joka tapauksessa, niin ruoantuotannossa kuin erityisesti energiantuotannossa.

15.25 **Jani Toivola vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin edustaja Mikkonen avauspuheenvuorossaan totesi, erityisesti viime aikoina nuoret ovat olleet ehkä äänekkäin osa keskustelussa ilmastosta ja luonnon monimuotoisuudesta. Se ääni on ollut hyvin vaativa, ja se on ollut ehdoton. On ollut hienoa nähdä, että se ääni kuuluu Suomessa ja että se on ollut selvästi myöskin kansainvälinen ilmiö. On myös maailmalta kuul- tu paljon nuorten voimakkaita puheenvuoroja.

Tällä hetkellä nuoret ovat usein myös se väestöryhmä yhteiskunnassa, joka jo tällä hetkellä tekee eniten luonnon monimuotoisuutta ja ilmaston lämpenemisen ehkäisyä tukevia toimenpiteitä. Mutta samaan aikaan tosiasia on se, että moni nuori myöskin kokee ahdistusta ilmastonmuutoksesta ja kokee voimattomuutta siitä, ettei pysty vaikuttamaan, ei pääse osallistumaan tai ei ole välttämättä edes tietoa. Itse ajattelen, että myös osallisuuskysymys ja oikeus tietoon nuorten kohdalla on tärkeä kysymys, kun me puhumme ilmastonmuutoksen torjunnasta. Edustaja Torsti mainitsi tässä koululaitoksen ja opetuksen, ja myös nuorilta on tullut vahvaa viestiä siitä, että kouluissa tieto ei välttämättä aina ole ajantasais- ta. Nämä ovat kysymyksiä, mistä uutta tietoa tulee koko ajan, ja sen takia on tärkeää varmistaa, [Puhemies koputtaa] että opettajilla on ajanmukainen tieto.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä edustajat Karimäki, Kääriäinen ja Alanko-Kahiluoto eivät ole saaneet puheenvuoroa.

15.26 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on käynnissä maailmanhistorian kuudes massasukupuuttoaalto. Viides aalto oli 65 miljoonaa vuotta sitten, kun dinosaurukset hävisivät sukupuuttoon. Silloin nisäkkäät selvisivät. Nyt yksi nisäkäs, ihminen, vapauttaa maasta fossiilisia polttoaineita ja lämmittää ilmastoa niin, että sekin vielä tuhoaa luonnon monimuotoisuutta. Täällä salipuheissa on selkeästi herätty tähän kriisiin ja on halua toimia, mutta ne toimenpiteet, mitä tarvitaan, ovat monin kerroin tehokkaampia ja monin kerroin vaikuttavampia kuin mitä tähän mennessä on tehty. Esimerkiksi luonnonsuojelualueiden osalta ensi kaudella on ihan välttämätöntä lisätä 100 miljoonaa euroa vuosittain luonnonsuojelualueiden hankintaan. On tehtävä aikataulu sille, miten ajetaan alas kaikki fossiiliset polttoaineet 2020-luvun aikana. On tehtävä kaikkea politiikkaa ilmastolasit silmillä [Puhemies koputtaa] ilmasto-oikeudenmukaisuus huomioiden.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

15.27 **Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vartti sitten edustaja Reijonen kertoi Joensuuhun rakennettavasta 16 kerroksen puukerrostalosta — taitaa muuten olla Reijosen yrityksen rakentama kerrostalo. Sanonpahan vain, että pistäkää paremmaksi.

Arvoisa puhemies! Suomi on hyvällä tiellä tässä ilmaston lämpenemisen estämisessä, ja erityisen lohdullista on se, että kunnianhimoa on, tulevaisuuteen päin on hyvin kovia tavoitteita, niin kuin pitää ollakin, sekä Suomella että Euroopan unionilla. Se on ihan oikein. Mutta haluan korostaa sitä, että sekään ei tietenkään riitä tämän globaalin katastrofin estämiseksi, vaan kyllä siihen tarvitaan Euroopan ulkopuolisen maailman mukanaolo täysin rinnoin, jotta päästään todellakin semmoiseen tulokseen, joka mahdollistaa elämän täällä maapallolla kymmenien vuosien kuluttua. Samalla kyllä korostan sitä, että kun täällä kotimaassa tehdään kovia toimenpiteitä, niin siinä kyllä pitää aina muistaa sosiaalinen oikeudenmukaisuus, se, että yhteiskuntamme vähäosaiset eivät joudu aivan kestättömiin tilanteisiin tämän tärkeän asian hoitamisessa.

Loppuun vielä se, että metsissä on meidän mahdollisuutemme.

15.28 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastomuutoksen pysäyttämässä ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa on tosiaan siirryttävä sanoista tekoihin, ja kaikki teot lasketaan, niin kuin täällä on todettu. Esimerkiksi hiilineutraaliin liikenteeseen siirtyminen edellyttäisi muun muassa lentoveron käyttöönottoa tai lentomatkakompensaatiota, ja olisin ollut kiinnostunut kuulemaan, mitä liikenneministeri ajattelee tällaisista asioista.

Ministeri Tiilikainen taas iloitsi siitä, että saimaannorppa on viime aikoina vahvistunut, mutta kuitenkin ilmastomuutos uhkaa kiihdyttää lajikatoa, ja tämä koskee myös saimaannorppaa. Muun muassa takapajuinen kaivoslakimme uhkaa tuhota saimaannorppan puhtaan elinympäristön, mikä siis tarkoittaa sitä, että muun muassa kaivoslakia pitäisi pikaisesti uudistaa, [Puhemies koputtaa] jos haluamme lajejamme suojella.

Puhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa, edustajille Tuppurainen, Mikkonen ja Salolainen, sen jälkeen ministerien vastaukset, ja sitten tämä keskustelu on päättynyt.

15.29 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kello käy. Suomikin on sitoutunut YK:n biodiversiteettisopimukseen, jonka mukaan luonnon monimuotoisuuden katoaminen piti pysäyttää vuoteen 2020 mennessä — siis ensi vuoteen mennessä. Deadline on ensi vuonna, ja sen takia on erittäin tärkeää, että eduskunta käy nyt tämän keskustelun. Varmaan tarvittaisiin sellainen Sternin raportti myös biodiversiteeteistä, jotta avautuisi laajalle kansalaisyhteiskunnalle, mikä merkitys myös taloudellisesti monimuotoisuuden katoamisella on.

Ensi vaalikaudella tarvitaan välttämättä lisäpanostuksia. Esimerkiksi Luonnonsuojelu-liitto on esittänyt 100 miljoonaa euroa vuodessa luonnonsuojelualueitten lisäämiseen, ennallistamiseen ja luonnon hoitoon. Tämän lisäksihän rahoitusta tulee EU-budjetista, rakennerahastoista ja muista rahastoista, ja uhkana on nyt se, että EU-budjetti pienenee brexitin johdosta ja myöskin Suomen hallituksen säästötavoitteiden johdosta. Nyt on aivan väistämättä priorisoitava. Rahoitusta on löydyttävä, mikäli me aiomme vastata monimuotoisuushaasteeseen ja ilmastomuutokseen.

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

15.30 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on osoittanut sen, että tässä salissa valtaosa ymmärtää ne suuret haasteet, joiden edessä olemme. On hienoa, että olemme kyenneet myös asettamaan yhteisiä kunnianhimoisia tavoitteita, mutta ne tavoitteet punnitaan ennen kaikkea ensi eduskuntavaalikaudella: miten me saamme ne teoiksi.

Meidän täytyy tehdä muutos niin, että se on sosiaalisesti oikeudenmukainen, se on selvä asia. Mutta me voimme tehdä sen, jos haluamme, koska me tässä salissa olemme niitä, jotka voivat määrittää, miten verotus kohdennetaan, miten kompensoidaan kaikkein pienituloisimmille niin, että he eivät joudu kohtuuttomaan asemaan.

Metsistä puhuttiin täällä jonkun verran. Metsissä on meillä suuri mahdollisuus, mutta meidän on huolehdittava siitä, että käytämme niitä kestävästi. Ilmaston kannalta: metsät sitovat hiiltä — jo pelkästään hakkuukierron pidentäminen olisi ratkaiseva tekijä sen parantamiseksi, ja puurakentaminen totta kai. Tarvitaan lisää tiedettäkin siinä, miten metsiä käytetään, [Puhemies koputtaa] mutta ainakin se on varmaa, että monimuotoisuuden näkökulmasta metsätalous on liian rajua: kolme neljäsosaa metsätuotteistamme on uhanalaisia.

15.32 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan noteerata, että olen erittäin iloinen ja tyytyväinen siitä, että tämä keskustelu on nyt käyty täällä. Voin sanoa, että tämä on historiallinen. Tulen olleeksi täällä 38 valtiopäivät, kun nämä päättyvät, ja koskaan aikaisemmin tämä eduskunta ei ole käynyt tällaista keskustelua. Tämä on historiallinen ja ainutlaatuinen, ja otan tämän sellaisena, että tämä eduskunta on nyt heräämässä vihdoin siihen, mihin me olemme ihmiskuntana matkalla — ja myöskin me suomalaiset. Me emme ole syyttömiä. Minä itse olen aikamoinen syntisäkki. Lenän aika paljon, matkustan aika paljon, minulla on auto ja kesämökki. Olen syntisäkki, niin kuin me kaikki suomalaiset olemme. Meidän kaikkien täytyy tunnustaa, että jotain merkittävää täytyy lähiaikoina tehdä.

Viimeisenä pointtina sanon, että tämä ei ole raketitiedettä. Pienet asiat voivat hoitaa asioita eteenpäin. Esimerkiksi pölyttäjät: Keski-Euroopassa ei ole enää riittävästi mehiläisiä ja hyönteisiä, [Puhemies koputtaa] jotta ne pölyttäisivät pellot, ja myöskin muuttolinut [Puhemies: Aika!] kuolevat matkallaan, koska ne eivät saa ruokaa. Suomessakin meidän pitää pitää huolta siitä, [Puhemies koputtaa] että emme myrkytä mehiläisiä ja hyönteisiä, jotta meillä [Puhemies: Aika!] on suuremmat sadot.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministereitten vastaukset. Ministeri Tiilikainen, riittääkö 3 minuuttia? Ja ministeri Berner, 2 minuuttia.

15.33 **Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä monimuotoisesta keskustelusta, jonka olemme käyneet ja jota edustaja Salolainen luonnehti historialliseksi omalla pitkällä, ansiokkaalla näkökulmallaan ja perspektiivillään.

Muutamia asioita haluan vielä kommentoida:

Ensinnäkin, äsken en ehtinyt sanoa tähän edustaja Niinistön nostamaan huoleen liittyen soiden suojelusta: Valtion maitten osalta tuo suojeluohjelma on toteutettu. Niitä soita, joita joku muu käyttömuoto uhkaa, eli lähinnä puustoisia soita, on Metso-ohjelman kautta suojeltu, ja edustaja Niinistön kunniaksi on sanottava, että tuo suoluokitus, joka edellisellä

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

kaudella säädettiin, valtaosin suojelee arvokkaat suot muulta käytöltä. Eli soitten kohta on aika hyvässä mallissa. Kuitenkin siinä on hyvä sitten edetä, kun rahat antavat myöten.

Edustajat Adlercreutz ja Kosonen kyselivät päästökaupan laajenuksesta niin kuin moni muukin: Tein siis huhtikuussa aloitteen päästökaupan laajentamiseksi kiinteistökohtaiseen lämmitykseen. Nyt se on tässä kahdeksan puolueen yhteisessä linjauksessa. Liikenteeseen laajentaminen on hieman problemaattisempaa. Nimittäin jo nyt tällä hetkellä monessa maassa verotuksen kautta tapahtuva ohjaus ja hiilen hinnan asettaminen liikennepolttoaineille on tuntuvasti korkeammalla tasolla kuin päästökaupan taso, joten se ei ole niin yksinkertaista, auttaako se vaiko ei. Mutta ilman muuta viemme päästökaupan laajentamista EU-tasolla eteenpäin.

Edustaja Aalto totesi hyvin, että fossiilitalous on ihmiskunnan pikavippi. Se on hyvin sanottu, ja siihen vastataan sillä, että siirrymme fossiilitaloudesta biotalouteen ja kiertotalouteen, ja totta kai sen biotalouden, erityisesti metsien hyödyntämisen, täytyy olla kestävää niin monimuotoisuuden kuin ilmaston kannalta. Siihen meillä tähdätään.

Väestönkasvusta maailmanlaajuisesti kannettiin jonkun verran huolta. Ehkä siinä paras lääke on kehityspolitiikassa toteutettava tyttöjen koulutus ja terveydenhuolto, koska ne todistavasti toimivat tähän suuntaan.

Edustaja Haavisto kiitän hyvin rakentavasta otteesta. Tekisi mieleni jopa sanoa, että tervetuloa hallituksen linjalle. Nimittäin se listauksenne, että tarvitsemme toimivamman päästökaupan ja että nielujen laskentajärjestelmää voitaisiin kehittää siten, että suurista nieluista myös hyödytään — erinomainen ajatus — ja puurakentamisen nostaminen osoittavat sitä konsensushakuisuutta, mikä meillä onneksi laajasti vallitsee.

Edustaja Heinäluoma on nyt kiireissään muualla, mutta hän nosti esille tämän ulkopolitiittisen ulottuvuuden, ja oikeastaan tässä on ilo kertoa teille, että olemme tänä päivänä pääministeri Sipilän kanssa kutsuneet pohjoismaiset pääministerit ja ilmastoasioista vastaavat ministerit Helsinkiin 25. päivä tammikuuta yhteiseen kokoukseen. Miksi? Pohjoismaat voivat olla kokoaan suurempi toimija. Moni on ajatellut, että Suomi nyt on niin pieni, mutta Pohjoismaat yhdessä ovat jo yhdenneksitoista suurin talous maailmassa yhteen laskettuna. Me olemme osoittaneet, että voimme ihmisten hyvinvointia ja taloutta kasvattaa samaan aikaan, kun päästöt menevät alas vinhaa vauhtia. Meillä on teknologista osaamista muille maille jakaa, pystymme ilmastodiplomatian keinoin vaikuttamaan siihen, mitä muut maat tekevät, ja kehityspolitiikassa olemme luotettava kumppani. Voimme viedä ratkaisuja ja tukea heikompia, köyhempiä maita toimimaan vastuullisesti.

Edustaja Kontula teki vallan mainion kysymyksen liittyen kapitalismiin, ja oikeastaan vastaisin, että oma näkemykseni on, että ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden hupenemista ei ratkaise kapitalismi eikä sosialismi eikä mikään mukaan ismi — pikemminkin semmoinen vapaan kansan keskellä kulkeva suora tie nimeltä se, että ohjaamme taloutta ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla toimimaan, kestävä kehityksen hengessä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Berner, 2 minuuttia.

15.38 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Myöskin omalta osaltani haluan kiittää tästä keskustelusta. Muutamia huomioita:

Punkt i protokollet PR 142/2018 rd

Liikenne- ja viestintäministeriössä on perustettu tämän vuoden alusta ilmasto- ja ympäristöyksikkö. Sen tavoitteena on huolehtia siitä, että ministeriön osaaminen tällä sektorilla kasvaa ja että päätöksiä voidaan erittäin hyvin valmistella.

Liikenteen päästöratkaisuihin kuuluu muutakin kuin tieliikenteen fossiiliset polttoaineet. Kävelyn ja pyöräilyn periaatepäätös ja edistämishjelma on valmistunut viime vuonna. Sähköautojen hankintatuesta on päätetty aina vuoteen 2021 saakka. Ajoneuvojen konversiotuista biokaasuun ja etanoliin on samoin tehty ratkaisuja. Meillä on ollut käytössä romutuspalkkio. Tukea on rakennettu suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämiseksi, digitalisaation ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi, ja olemme liittyneet liikenteen päästövähennysallianssiin.

Raideliikenteen osalta on pyritty huolehtimaan siitä, että meillä olisi maksimaalisen hyvät edellytykset seuraavalla kaudella saada meidän henkilöliikenteemme ja tavaraliikenteemme määriä nostettua raiteilla. Tätä varten ovat käynnissä alueellisen raideliikenteen pilotointi ja siihen liittyvät päätösvalmistelut kolmesta hankkeesta. Pyritään kasvattamaan tarjontaa raideliikenteessä ja huolehtimaan myöskin siitä, että meillä on aitoja rahoitusratkaisuja raideliikenteen infran kehittämiseksi.

Autoalan kanssa on solmittu autoalan Green Deal -sopimus ja liikenneinfrastruktuurin puurakentamisohjelma on rakennettu, jotta aidosti pystytään katsomaan, että meillä Suomessakin kasvaa puusta rakennettujen siltojen määrä. Tämän kaiken lisäksi autokannan uudistaminen on aivan keskeinen kysymys, ja se edellyttää verotuksen uudistamista. Dieselautojen kieltämiseksi ei ole hallituksella tai liikenne- ja viestintäministeriöllä suunnitelmaa. En usko sen olevan tarpeen, mutta se on myöskin lähes mahdoton toteuttaa siitä syystä, että meidän autokantamme on niin ikäännytynyt, että meidän on ensin huolehdittava siitä, että me saamme aidosti yhteistä tahtotilaa autokannan uudistamiseksi, ennen kuin me lähdemme kielloista liikkeelle.

Lentoveroon suhtaudun jonkun verran varauksellisesti. Kysymys on erittäin globaalista liikennemuodosta, ja pidän tärkeänä sitä, että Suomi on koko ajan aktiivisempi huolehtimaan siitä, että niin lentoliikenteen kuin merenkulun päästöt aidosti sovitaan kansainvälisesti, ratkaistaan niiden osalta kunnianhimoiset tavoitteet ja vaaditaan niille seurantaa.

Edustaja Haaviston kahden kohdan listaan haluaisin esittää kolmanneksi sen, että me aidosti pystymme paremmin seuraamaan meidän päästövähennystoimenpiteidemme vaikutavuutta ja niiden laskentaa, jotta me teemme jatkossa oikeita ratkaisuja.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.